

Kunskapens kraft mot ungdomsbrottslighet

En litteraturöversikt om forskning och praktiskt arbete inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet.

Av: Alaa Saleh och Viktoria Saidy

Handledare: Maarja Saar

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper

Kandidatuppsats 15 hp

Socialt arbete | Vårterminen 2020

Socionomprogrammet med storstadsprofil

Abstract

The aim of this study was to conduct an overview of what research says about the preventive work against juvenile delinquency, what the preventive work looks like in practice and to understand the role research has in the practical crime prevention. The study is a qualitative literature review based on scientific articles, reports, research-based literature, public documents and publications from various institutions.

Results shows a big emphasis on evidence-based practice in social work. The Crime Prevention Council and the National Board of Social Work are two institutions that conduct and distribute research to other workers, in aim to ensure an evidence-based practice. Furthermore, police and social services have different methods/programs and actions with elements of what research shows are effective ways to work preventively against juvenile delinquency. Research also emphasized that the school has great potential to work preventively, however lack a formal assignment to do so. Lastly, the collaboration between different actors is of importance in order to increase the quality of the prevention work.

The conclusions are that the prevention work against juvenile delinquency needs to be based on research, but not blindly guided by it. Schools should be given more resources in the prevention work and a continued collaboration is needed to manage the complex processes in the preventive work against juvenile delinquency.

Word count: 15 772

Keywords: Prevention work, juvenile delinquency, evidence-based practice, cooperation

Sammanfattning

Syftet med studien var att utföra en kunskapsöversikt för vad forskning säger om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet, hur det förebyggande arbetet ser ut i det praktiska arbetet och att förstå rollen forskning har i det praktiska brottsförebyggande arbetet. Studien är en kvalitativ litteraturöversikt som bygger på vetenskapliga artiklar, rapporter, forskningsbaserad litteratur samt offentliga dokument och publikationer från olika institutioner.

Resultatet visar en större betoning på en evidensbaserad praktik i socialt arbete. Brottsförebyggande rådet och Socialstyrelsen är två institutioner som bedriver och sprider forskning till andra aktörer i syfte att försäkra en evidensbaserad praktik. Vidare har polisen och socialtjänsten olika metoder/program och insatser med inslag av vad forskning visar är effektiva sätt att arbeta förebyggande mot ungdomsbrottslighet. Forskning betonar även att skolan har stor potential att arbeta förebyggande, men dock saknar de ett formellt uppdrag att göra det. Avslutningsvis är samverkan mellan olika aktörer viktiga för att kunna öka kvaliteten av det förebyggande arbetet.

Slutsatserna är att det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet behöver grunda sig på forskning, men inte enbart styras utav det. Skolor borde få mer resurser i det förebyggande arbetet och en fortsatt samverkan behövs för att hantera de komplexa processerna i det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet.

Antal ord: 15 772

Nyckelord: Förebyggande arbete, ungdomsbrottslighet, evidensbaserad praktik, samverkan

Förord

Vi vill ge ett stort tack till vår engagerade handledare Maarja Saar för alla idéer och tankar som guidat oss genom denna uppsatsprocess. Tack för din tålmodiga och fina handledning!

Uppsatsen har skrivits tillsammans och vi båda har fördelat ansvaret lika i varje del.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Introduktion	1
1.2. Relevans för socialt arbete	2
1.3. Syfte & frågeställningar	3
1.4. Frågeställningar:	3
1.5. Avgränsningar	3
1.6. Disposition	4
2. Centrala begrepp	5
2.1. Ungdomar	5
2.2. Ungdomsbrottslighet	5
2.3. Riskfaktorer och skyddsfaktorer	6
2.4. Brottsförebyggande arbete	6
3. Teoretiska utgångspunkter	7
3.1. Evidensbaserad praktik	7
3.2. Samverkan	9
3.3. Sammanfattning	10
4. Metod	12
4.1. Val av metod	12
4.2. Sökstrategi och urval	13
4.3. Analysmetod	14
4.4. Forskningsetiska överväganden	15
4.5. Validitet & reliabilitet	15
5. Resultat	17
5.1. Forskning om ungdomsbrottslighet	17
Det förebyggande arbetet	17
Förebyggande arbete i skolan	17
Socialt stöd av vuxna	18
Samverkan	19
Situationell och social brottsprevention	20
5.2. Sammanfattning av forskning	21
5.3. Det praktiska förebyggande arbetet	22
Aktörer inom det brottsförebyggande arbetet	22

Praktiskt brottsförebyggande arbete.....	24
5.4. Forskningens roll för praktiken.....	27
Koppling mellan forskning och praktik	28
6. Analys.....	32
6.1. Analys utifrån evidensbaserad praktik	32
Extern evidens.....	32
Den evidensbaserade praktikens tre delar	33
Evidensbaserad praktik som arbetssätt	35
6.2. Analys utifrån samverkan	36
Samverkans karaktäktar	36
Mekanismer i samverkan	37
7. Diskussion.....	39
7.1. Resultatdiskussion.....	39
Forskning och praktik	39
Evidensbaserad praktik inom socialt arbete.....	41
7.2. Slutsats	42
7.3. Förslag på vidare forskning.....	43
8. Referenslista.....	45
8.1. Litteratur.....	45
8.2. Internet	48
8.3. Vetenskapliga artiklar	50
8.4. Författningar och lagar	50

1. Inledning

1.1. Introduktion

Ungdomsbrottsligheten har i Sverige framstått som ett av de centrala problemområdena inom kriminologi och i den svenska samhällsdebatten (Estrada & Flyghed 2017). Utvecklingen kring ungdomars brottslighet är en fråga som under lång tid engagerat forskare, politiker och allmänheten (Estrada 2017). Ungdomsbrottslighetens utveckling och förändring samt vilket sätt man kan studera fenomenet är något forskare ägnar stor tid åt. Detta eftersom kriminalpolitikens huvudmål är att se till att det sker en minskad brottslighet och ökad trygghet för allmänheten. För att då veta om olika åtgärder leder till att samhället antingen närmar sig, uppnår dessa mål eller inte, krävs det att forskning tar fram relevanta underlag (Estrada 2017). En kartläggning av ungdomsbrottslighetens utveckling är en nödvändig förutsättning för en kunskapsbaserad kriminalpolitik menar Estrada (2017). Eftersom en kartläggning av ungdomsbrottsligheten är en viktig del av en kunskapsbaserad kriminalpolitik kommer denna studie därmed undersöka hur forskning och praktik i det brottsförebyggande arbetet är kopplade till varandra. Denna uppsats vill bidra med en kunskapsöversikt för vad forskning visar om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet, för att sedan jämföra hur arbetet i praktiken ser ut. Detta för att skapa en förståelse för vilken roll forskning har inom praktiken, huruvida det praktiska arbetet sker kunskapsbaserat samt varför det behöver vara kunskapsbaserat.

Regeringen presenterade år 2017 ett nationellt brottsförebyggande program - *Tillsammans mot brott*, vars syfte var att skapa förutsättningar för att det brottsförebyggande arbetet i samhället ska kunna ske strukturerat och långsiktigt (Regeringen 2016). Programmets övergripande målsättning handlade om hur det brottsförebyggande arbetet bör bedrivas kunskapsbaserat och hur samverkan mellan aktörer kan utvecklas. Med utgångspunkt i att Regeringen inrättade detta nationella program växte denna studie fram där vi ville belysa kunskapens roll i det förebyggande arbetet. Innan det nationella programmets start gav Regeringen (2016) år 2015 Brottsförebyggande rådet (Brå) ett uppdrag att lämna in förslag på hur det brottsförebyggande arbetet kan utvecklas. Det som framgick i Brå:s rapport var hur det fanns ett behov av att förbättra samverkan på lokal, regional och nationell nivå. Brå konstaterade även att olika aktörer, kommuner och statliga myndigheter inte har tillräckligt med kunskap eller prioriterar ett brottsförebyggande arbete tillräckligt (ibid.). Regeringen (2016) delade Brå:s uppfattning och betonade att det brottsförebyggande arbetet behöver utföras allt mer strukturerat och kunskapsbaserat. Av dessa anledningar valde Regeringen att införa detta nationella program, med dess ambitioner och

målsättningar som då kan bidra till en ökad kunskap om det brottsförebyggande arbetet samt stimulera en samverkan mellan centrala aktörer (ibid.).

I dagens diskussioner och i den politiska debatten kring ungdomsbrottslighet lägger man en betoning på hur det förebyggande arbetet bör bedrivas kunskapsbaserat. Med anledning till detta har man de senaste 30 åren ställt mer krav och förväntningarna på att olika arbetssätt i det sociala arbetet ska baseras på forskning (Blom, Morén & Nygren 2013). Denna studie kommer därmed att behandla vad forskning visar om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet. Här kommer vi använda oss av tidigare forskning inom området, vi kommer att titta på olika vetenskapliga artiklar och rapporter samt forskningsbaserad litteratur. För att vidare undersöka hur det praktiska brottsförebyggande arbetet går till kommer vi att använda oss av dokument samt publikationer från olika institutioner som beskriver deras arbetssätt och metoder. Detta för att kunna förklara länken mellan forskning och praktik, med en belysning på forskningens roll för det brottsförebyggande arbetet. De aktörer denna studie kommer att behandla är Brottsförebyggande rådet (Brå), Socialstyrelsen, polismyndigheten, socialtjänsten och skolan.

1.2. Relevans för socialt arbete

I början av 1980 - talet har en forskningsanknytning betonats inom socionomutbildningen dels genom en fortsatt forskningsutbildning och forskning inom ämnet socialt arbete (Blom, Morén & Nygren 2013). Socialt arbete bedrivs inom olika verksamheter som arbetar med att lösa problem som uppstår i samhället. Dessa verksamheter kan sedan studeras på olika nivåer, dels inom organisationsnivå samt skilda nivåer på individ, grupp- och samhällsnivå (Blom, Morén & Nygren 2013). För att uppnå positiva förändringar inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet krävs det kunskap om problemets karaktär liksom kunskap om hur problemet kan lösas (Börjesson & Börjesson 2015). Eftersom det numera har blivit en betoning att utbildningen och det sociala arbetet bör ha en forskningsanknytning, är det viktigt att forskning bedrivs både inom utbildningen och i det sociala arbetet. Vi som studenter och författare till studien anser att forskning under utbildningens gång bidrar med kunskap om det sociala arbetet. Det är även av vikt att det sker forskning både *i* och *om* det sociala arbetet för att kunna förstå de olika sociala problem som uppstår i samhället.

Med denna uppsats finns det en förhoppning om att kunna bidra med en kunskapsöversikt, både för vad forskning visar om det brottsförebyggande arbetet samt hur det förebyggande arbetet ser ut i praktiken. Den väsentliga del som även genomsyrar denna studie är vilka förutsättningar forskning och kunskap

skapar för det sociala arbetet. Denna studie kan bidra med kunskap om huruvida forskning används för att bedriva ett förebyggande arbete mot ungdomsbrottslighet. Detta genom att förklara länken mellan forskningen och dess betydelse för det sociala arbetets praktik. Denna studie undersöker därmed hur forskning utgör kunskap samt hur praktiken arbetar för att uppnå en positiv förändring inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet. Denna studie är av relevans för det sociala arbetet eftersom det vanligtvis sker studier och forskning om diverse sociala problem, men sällan studier om hur samt vilken roll denna forskning sedan spelar i det sociala arbetet. Det finns mycket forskning om exempelvis orsaker bakom ungdomsbrottslighet, men vi som författare anser att det är av vikt att samtidigt kunna förstå hur denna kunskap om orsakerna används i praktiken. Därav syftar denna studie till att bidra med kunskap gällande koppling mellan forskning och praktik inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet.

1.3. Syfte & frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med studien är att undersöka vad forskning visar om det brottsförebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet och hur detta arbete ser ut i praktiken. Detta genom att undersöka hur olika aktörer i samhället arbetar mot ungdomsbrottslighet och jämföra det med vad forskning visar. Därmed syftar studien till att tydliggöra och förstå forskningens roll i arbetet mot ungdomsbrottslighet genom att undersöka hur forskning och praktik är sammankopplade.

1.4. Frågeställningar:

- Vad visar forskning om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet?
- Vilken roll har forskningen för det praktiska förebyggande arbetet?
- Hur arbetar olika aktörer med det förebyggande arbetet?

1.5. Avgränsningar

Vår studie handlar om ungdomsbrottslighet och hur man kan arbeta förebyggande mot den samt om det evidensbaserade förebyggande arbetet i praktiken. Under studiens gång märkte vi hur det fanns mängder med olika arbetssätt, metoder och insatser inom det brottsförebyggande arbetet. Vi har därefter valt att belysa ett antal förebyggande arbetssätt och insatser som är lierade med de aktörer vi presenterar i studien. Det finns även många olika samhällsaktörer och verksamheter som arbetar med ett brottsförebyggande arbete. Därav har vi valt att avgränsa oss i denna studie och endast lyfta fram dem

aktörer som vi anser vara centrala. Dessa aktörer är Brottsförebyggande rådet (Brå), Socialstyrelsen, polismyndigheten, socialtjänsten och skolan. Studien är även avgränsad till att undersöka hur olika aktörer i Sverige bedriver det förebyggande arbetet och kommer inte fokusera på specifika kommuner eller orter. Den forskning vi använder oss av är dock inte enbart svensk forskning eftersom vi anser att internationell forskning även är av vikt när man studerar samhällsfenomen.

1.6. Disposition

I kapitel ett presenteras inledningsvis en introduktion till studiens valda ämne. Därefter kommer en redogörelse kring studiens relevans för socialt arbete tas upp. Detta följs upp av en presentation av studiens syfte och frågeställningar. Kapitlet avslutas med en förklaring till studiens avgränsningar och disposition. I det andra kapitlet kommer det presenteras centrala begrepp för studien. Det tredje kapitlet kommer presentera studiens teoretiska utgångspunkter. I kapitel fyra presenteras ett metodavsnitt med beskrivning av hur studien har utformats och vad som ligger till grund för studien. Kapitel fem utgör en resultatdel där studiens empiri presenteras. Det sjätte kapitlet kommer presentera en analys där empirin kommer att tolkas utifrån de teoretiska utgångspunkterna. Studien avslutas med ett sjunde kapitel med ett diskussionsavsnitt, slutsatser och förslag till vidare forskning.

2. Centrala begrepp

I detta avsnitt kommer centrala begrepp i studien att redogöras och förtydligas. Detta för att ge en djupare förståelse i vad begreppen innebär i de sammanhang de används i samt dess betydelser/definitioner de är avsedda att ha i studien.

2.1. Ungdomar

Många av de forskare som utför studier kring ungdomar menar att det är svårt att exakt definiera vad en ungdom är, detta då det inte finns ett givet innehåll för vad en ungdom är och därmed avgränsas begreppet på olika sätt (Estrada & Flyghed 2017). Enligt den fysiska och biologiska avgränsningen är man ungdom under den tid man genomgår puberteten. Däremot menar den känslomässiga och psykologiska avgränsningen att det handlar om den tidsperiod då individen utvecklar sin identitet och självbild (ibid.). Avgränsningen kan även ske utifrån sociala kriterier som avser den period som individen bryter sig loss från sin familj och finner sig i en gemenskap med andra jämnåriga (Estrada & Flyghed 2017). Den kulturella avgränsningen menar att ungdomar är de individer som betar sig på ett visst sätt som särskiljer dem från vuxenvärlden. Slutligen kan begreppet avgränsas genom officiella kriterier där en individ anses vara en ungdom när hen börjar betraktas som vuxen. De officiella kriterierna menar att en ungdom är en individ som blivit myndig och därav får vissa rättigheter samt ansvar i samhället som exempelvis att hållas ansvarig för brottsliga handlingar. Eftersom begreppet inte har avgränsats i all litteratur kommer denna studie utgå från samtliga ovanstående definitioner.

2.2. Ungdomsbrottslighet

Ungdomsbrottslighet kan definieras som "den brottslighet just ungdomar begår". Däremot kan denna definition uppfattas som problematisk eftersom ungdomsperioden inte lätt går att avgränsa (Estrada & Flyghed 2017). En annan svårighet är att inom kriminologin är inte brottslighet ansett som givet. Estrada & Flyghed (2017) menar att brottslighet kan förklaras som en term för begångna straffbelagda handlingar. Om man tar denna term för bokstavligt kan det däremot skapa problem. Detta för att denna term av brottslighet är en extrem legalistisk definition som tyder på att det enbart kan definieras som brott om det kan återfinnas i lagar och kan bevisas inför domstol (ibid.). Enligt 1 kap. 1§ i brottsbalken (1962:700) menar man att brott anses vara den gärning som är straffbart och beskrivet i balken eller annan lag. Lagar kan även förändras kontinuerligt vilket ändrar förutsättningarna för vad som anses vara brottsligt menar Felipe & Flyghed (2017). Däremot är det vanligt att man definierar brottslighet inom kriminologin med utgångspunkt från ett legalistiskt perspektiv. Detta innebär att ungdomsbrottslighet

främst handlar om brott som är beskrivna i brottsbalken och vanligtvis begås av individer i åldrarna 15-20 år (Felipe & Flyghed 2017).

2.3. Riskfaktorer och skyddsfaktorer

Vanligtvis när man diskuterar risk- och skyddsfaktorer brukar man analysera dem utifrån ett normbrytande beteende. En norm kan förklaras som en kollektiv uppfattning som *avgör* vad som är rätt eller fel, eller ett bra sätt att vara och bete sig på (Socialstyrelsen 2020). Ett normbrytande beteende kan förklaras som ett beteende med negativa eller destruktiva beteendemönster. Kunskapen inom området menar att det finns olika orsaker till att barn utvecklar olika normbrytande beteenden. Detta sker i olika kombinationer av riskfaktorer, som i sin tur kan förklara dessa beteenden (Socialstyrelsen 2020). En riskfaktor för ett visst beteende, exempelvis brottslighet, är en egenskap, händelse, ett förhållande eller process som kan öka sannolikheten eller risken för ett utfall, i detta fall en brottsbenägenhet.

En riskfaktor för ett normbrytande beteende innebär att man har observerat ett samband mellan riskfaktorer och det normbrytande beteendet (ibid.). Socialstyrelsen (2020) betonar vidare att en specifik riskfaktor inte alltid kommer att resultera i ett normbrytande beteende och brukar ofta ske i samband med andra riskfaktorer. En skyddsfaktor är däremot en egenskap, händelse, ett förhållande eller process som kan minska sannolikheten eller risken för ett utfall, som då kan innefatta en ungdomsbrottslighet. Skyddsfaktorerna fungerar som ett sätt att förhindra eller påverka effekterna av den som exponeras av risker (ibid.). Här betonar Socialstyrelsen (2020) hur dessa skyddsfaktorer kan fungera som ett skydd för att den unge inte ska utveckla ett normbrytande beteende, trots att hen utsätts eller exponeras för riskfaktorer.

2.4. Brottsförebyggande arbete

Begreppet förebyggande kan beskrivas som att man vill förhindra en uppkomst av något som inte anses vara önskvärt (Ander 2005). Då denna studie fokuserar på ungdomsbrottslighet är det de brottsliga handlingarna som är oönskade. Ander (2005) menar att begreppet förebyggande bygger på två villkor: att man vill undvika det som inte är önskvärt samt att man tror att det är möjligt att åtgärda problemet. Det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet är vanligtvis riktad åt en bred grupp och inte enbart mot de som ingår i riskgrupperna. Detta eftersom arbetet är riktat mot att förhindra uppkomsten av brottsliga handlingar för alla ungdomar i ett tidigt stadium. Därmed ska insatserna syfta till att undvika *uppkomsten* av ungdomsbrottslighet för *alla*. Något som är grundläggande för det förebyggande arbetet är alltså att ingripa “för tidigt” innan problemet hinner skapas (Ander 2005).

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer vi presentera olika teoretiska utgångspunkter som används för att analysera resultatet. De teoretiska utgångspunkter i denna studie är evidensbaserad praktik som handlar om hur man knyter an vetenskaplig forskning inom arbetet samt samverkan som handlar om samarbetet mellan olika aktörer.

3.1. Evidensbaserad praktik

Denna studies syfte är att tydliggöra forskningens roll i det brottsförebyggande arbetet med ungdomar samt att se hur forskning och praktik är sammankopplade. Därav är teorin om evidensbaserad praktik ett relevant sätt att kunna analysera resultatet. En av de ledande förespråkarna för ursprunget av evidensrörelsen, det som kom att kallas evidensbaserad medicin, var läkaren David Sackett (Bergmark, Bergmark & Lundström 2011). Han ville utbilda läkare till att själva orientera sig i forskning, där de kritiskt skulle leta fram och granska forskningsresultat som var relevanta för deras frågeställningar som uppkom i arbetet (ibid.). När man hittar forskning och kritiskt granskar den, för att sedan tillämpa den i klinisk praktik, kallas det för *critical appraisal*. Inom *critical appraisal* menar Bergmark, Bergmark och Lundström (2011) att vetenskapen är viktig. Den externa evidensen är av stor vikt för att kunna bedöma vilka interventioner som är effektiva. Detta handlar om att noggrant, tydligt samt med ett gott omdöme, vid beslut om behandling, använda sig av bästa möjliga och aktuella evidens.

Evidensbaserad praktik (EBP) beskrivs som ett program eller en rörelse som fick sitt fäste ursprungligen inom medicinen men senare spreds till andra professioner (Bergmark, Bergmark & Lundström 2011). Under slutet av 1990-talet introducerades EBP till socialarbetare i Sverige under beteckningen *evidensbaserat socialt arbete*. Man kan betrakta evidensrörelsens budskap som ett sätt att skapa en vetenskaplig säkring av det professionella arbetet (ibid.). Bergmark, Bergmark och Lundström (2011) beskriver att socialarbetare, liksom läkare, behöver knyta an till och utgå från vetenskaplig kunskap. Detta innebär att inom EBP behövs det en extern evidens, exempelvis forskning, utvärdering och systematisk uppföljning, där arbetet ska styras av bästa tillgängliga kunskap (ibid.). Denna teoretiska utgångspunkt är därmed ett adekvat sätt att förstå huruvida det praktiska arbetet styrs av bästa tillgängliga kunskap inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet.

Det har dock tidigare varit en stark betoning på extern evidens. Under senare år har det istället ändrat till en ansats där klientens preferens får ett större utrymme (Bergmark, Bergmark & Lundström 2011). Man

menar att klienter måste få sin röst hörd, både när de beskriver sin situation, men även när beslut skall fattas. Numera brukar man tala om att EBP innehåller tre delar:

1. Den vetenskapliga evidensen.
2. Klientens önskemål och preferenser.
3. Den professionelles kunnande och kliniska erfarenheter.

Här läggs det istället en betoning på att det inte är tillräckligt med att enbart söka och granska forskning för användning i det kliniska arbetet. Bergman, Bergmark och Lundström (ibid.) menar att det även behöver finnas ett utrymme för en klientdimension som syftar till att klienten även ska ha rätt att ta ställning till vilken behandling som behövs.

Figur 1. *Den evidensbaserade modellen* (Socialstyrelsen 2020).

Socialstyrelsen beskriver i den evidensbaserade modellen hur arbetet i en evidensbaserad praktik behöver vara sammanlänkad. Detta innebär att den professionelle använder sin expertis och väger samman den med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation och önskemål (Socialstyrelsen 2020).

Inom det sociala arbetet finns det kunskap om olika tillförlitliga arbetsätt och metoder. Detta får senare spridning och har legitimitet bland yrkesverksamma, en sorts professionell erfarenhet. Denna kollektiva kunskap kan även kallas för "professionell expertis" (Freij 2012). Den professionella ska som första steg

identifiera och beskriva klientens problem, för att sedan omformulera det till en fråga. Vidare behöver den professionella ta reda på vilka studier som finns och vilka insatser som har undersökts, finns det ingen forskning kan annan relevant material vara till hjälp som rapporter eller regionala- och lokala utvärderingar. Detta görs för att se ifall det går att applicera och använda resultaten i arbetet med klienten. Sedan behöver man föra samman all information om resultatet av den inhämtade kunskapen, den professionellas erfarenheter, vad klienten vill och dess önskemål. Avslutningsvis sker en utvärdering där man försöker ta reda på hur det fungerar för klienten och vad för effekt insatsen har gett (ibid.).

Det är en väsentlig del i arbetet att ständigt dokumentera vilken inverkan forskningen, den professionellas expertis och erfarenhet samt klientens förväntningar har på olika insatser (Oscarsson 2009). Med dokumentation av information från klienten menar Oscarsson (2009) att man kan få en generell bild av klientens aktuella behov. Dessa olika steg brukar man ta i den evidensbaserade praktiken. En evidensbaserad praktik innebär att man söker och värderar evidens. Detta innebär att den professionelle använder sig av aktuell forskning och metoder som ska bygga på vetenskaplig forskning (ibid.). Den professionella kommer sedan efter ett tag att behärska sitt sakområde och till slut veta vilken kunskap som ska sökas. Detta leder i sin tur till att arbetssätt eller metoder som har legitimitet hos personalen, vidare sprids där den kollektiva kunskapen delas (Freij 2012). Detta skapar en grund att bygga upp beprövad erfarenhet. Det innebär att man med en insats kan i dokumenteringen visa vilken kunskap den är byggd på. Detta sker genom att man visar hur man har använt forskningen, sin professionella expertis samt klientens kontextuella omständigheter i beaktning (Oscarsson 2009).

3.2. Samverkan

Inom det brottsförebyggande arbetet existerar det olika aktörer inom olika områden som arbetar med frågan. Dessa aktörer kan vara i kontakt med ungdomarna i olika sammanhang. Därav kan det vara av vikt att när man studerar det brottsförebyggande arbetet samtidigt förstår hur olika samverkansprocesser ser ut. Därmed kommer teorin om samverkan att användas för att kunna analysera vilka förutsättningar samverkan skapar för det förebyggande arbetet. I grunden är samverkan en social företeelse som förutsätter en interaktion mellan människor där människor möts och tillsammans gör något (Lindberg 2009). Det finns organisationer som ansvarar för att samordna olika arbetsinsatser och som ser till att det sker en samverkan mellan andra olika verksamheter/institutioner. Samverkan kan ske både formellt och informellt där den formella samverkan avser organisationer som har ett uttalat syfte och utför ett arbete tillsammans, medan den informella samverkan handlar om enskilda individer som utifrån eget intresse

samverkar. Det går att samverka både inom den offentliga sektor samt inom den privata sektorn, samverkan kan även ske mellan offentlig och privat sektor (Lindberg 2009).

Det ställs krav på organisationer att tydligt avgränsa deras syften och uppgifter. Därmed blir verksamheterna renodlade och det görs snävare bedömningar av vilka uppgifter som är i enlighet med deras uppdrag (Lindberg 2009). Stora problem i samhället faller inte inom ramen för en enda organisations avgränsning och det krävs att olika organisationer bidrar med insatser. Därav finns det olika förklaringar till varför organisationer samverkar. En förklaring kan vara den funktionella aspekten där organisationerna behöver samverka för att handskas med komplexa processer, det finns alltså en efterfrågan på samverkan (Lindberg 2009). Organisationernas samt omvärldens uppdrag och processer har som sagt blivit mer dynamiska och komplexa och organisationer kan inte genomföra och uppnå det de vill på egen hand (Lindberg 2009). Organisationerna är inte tillräckligt omfattande för att ha tillgång till kunskapen, teknologin och finansiella resurser som krävs för att hantera uppdragen och processerna. Därmed krävs en samverkan mellan dem menar Lindberg (2009).

Samverkan påverkas av olika förhållanden som Danermark och Germundsson (2013) beskriver som mekanismer. Mekanismerna syftar på en orsak och verkan relation där mekanismerna får något att ske (Danermark och Germundsson 2013). Vidare menar Danermark och Germundsson att samverkan är att gå från ett tillstånd till ett annat och att förändringen orsakas av mekanismer som kan förstärka att processen går mot en positiv riktning. Det kan även finnas motverkande mekanismer som gör att processen går åt en oönskad riktning. Samspelet mellan mekanismerna är även en stor del av hur samverkan kommer se ut (ibid.). Det är alltså mekanismerna som kan skapa olika förutsättningar för samverkan.

3.3. Sammanfattning

Den evidensbaserade praktiken (EBP) syftar till att skapa en vetenskaplig säkring av det professionella arbetet. Detta innebär att man inom det sociala arbetet behöver man knyta an och utgå från vetenskaplig kunskap där man genom forskning, utvärdering och systematisk uppföljning i arbetet styrs av kunskap (Bergmark, Bergmark & Lundström 2011). EBP är indelad i tre delar som innefattar den vetenskapliga evidensen, klientens önskemål och den professionelles expertis. Denna teoretiska utgångspunkt används i denna studie för att analysera vad evidens och forskning har för roll i det sociala arbetet. De tre delarna inom evidensbaserad praktik kommer sedan att användas för att analysera och förstå hur detta är uppbyggt inom praktiken för att analysera EBP som arbetsätt.

Teorin om samverkan ger en förklaring till varför olika aktörer arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål samt vilka förutsättningar som krävs för att ett samarbete ska bedrivas. Samverkan utgör en funktionell aspekt där samverkan behövs för att handskas med komplexa processer. Detta innebär att organisationer behöver samverka med varandra då aktörer stöter på problem och processer som de inte kan hantera på egen hand (Lindberg 2009). Teorin om samverkan presenterar även hur olika mekanismer i samverkan kan leda till positiva eller negativa effekter för arbetet. Denna teori kommer att användas för att analysera hur samverkansprocesserna ser ut i det förebyggande arbetet samt hur olika mekanismer kan påverka samverkan i arbetet. Samverkan som teoretisk utgångspunkt tillsammans med EBP kan skapa en möjlighet att förstå hur forskning och praktik är kopplade till varandra samt hur olika verksamma aktörer samspelar i det praktiska brottsförebyggande arbetet.

4. Metod

I detta avsnitt kommer vi att redogöra hur vi har gått tillväga för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Avsnittet kommer att innehålla en presentation om val av metod, sökstrategi och urval, analysmetod, forskningsetiska överväganden samt validitet och reliabilitet.

4.1. Val av metod

Det ena syftet med denna studie var att undersöka kunskapsläget och aktuell forskning gällande det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet. Därav valde vi som metod att genomföra en litteraturöversikt. En litteraturöversikt handlar enligt Friberg (2017) om att skapa en översikt över ett kunskapsläge inom ett visst område. Friberg (2017) menar att man finner befintlig forskning om vad som studeras, detta innebär att med en litteraturöversikt kan kunskapsläget inom ett visst område kartläggas. I denna studie har vi valt att kartlägga kunskapsläget gällande vad forskning visar är effektiva sätt och metoder man kan använda i det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet. Här har vi valt att använda oss av forskningsbaserad litteratur, vetenskapliga artiklar och rapporter. Friberg (2017) menar att man bör ha ett tydligt syfte för att kunna avgöra vilken typ av litteraturöversikt som är lämplig. Vidare menar Friberg (2017) att litteraturöversikter kan handla om kartläggningar av ett område och inte enbart söka evidens. I denna studie har vi därav valt att använda oss av olika typer av litteraturkällor för att besvara vårt syfte och våra frågeställningar.

Ett till syfte med studien har varit att förstå hur olika aktörer i samhället arbetar mot ungdomsbrottsligheten och hur samverkan ser ut mellan dem. Vi har därför valt att använda oss av rapporter och offentliga dokument från olika verksamheter/institutioner som arbetar förebyggande mot ungdomsbrottslighet. Detta för att kunna förstå hur arbetet går till i praktiken och vilka arbetssätt/metoder de använder sig av. Segesten (2017) menar att vissa offentliga dokument även har en utredning där kunskapsläget inom området har sammanställts. Studiens syfte är även att förstå forskningens roll i arbetet mot ungdomsbrottslighet samt kopplingen mellan forskning och praktik. Därav har vi valt att jämföra det praktiska arbetet med forskning för att kunna förstå vilken roll forskningen har och för att finna kopplingen mellan dem. Motivet för den valda metoden handlar övergripande om att göra en litteraturöversikt där vi sammanställer forskning kring det förebyggande arbetet och det praktiska arbetet för att sedan kunna förstå hur dessa hänger ihop i det sociala arbetet.

4.2. Sökstrategi och urval

När vi valde att genomföra en litteraturöversikt och hade studiens syfte och frågeställningar utformade började vi sökprocessen efter litteratur att använda i studien. Inledningsvis använde vi oss av en systematisk litteratursökning. En systematisk litteratursökning innebär att man anger sökord och avgränsningar i databaser (FoU primärvård 2018). För att finna litteratur kring forskning om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet använde vi oss av de elektroniska databaserna Scopus, SöderScholar och ProQuest. För att få fram artiklar som var relevanta för studiens syfte och frågeställningar använde vi oss av centrala sökord. Östlundh (2017) menar att man först bör fundera på vilka ord som på bästa sätt kan representera de ämne man studerar, som sedan ska skrivas ner. De ord vi valde var "crime prevention" och "adolescent" vilket ledde till flera tusen resultat av artiklar. Vi filterade sökningen med år och ämnesområde för att hålla oss till våra avgränsningar. Vidare valde vi att filtrera bort artiklar som publicerats innan år 2000 för att enbart få med "nyare" forskning. Då denna studie behandlar ett samhällsvetenskapligt ämne valde vi att begränsa sökningen till ämnesområdet samhällsvetenskap. Därmed kunde vi få fram artiklar som var mer relevanta för vår studie.

När vi hade förfinat vår sökning och fått fram ett par hundra sökresultat påbörjades processen av att läsa igenom artiklarnas abstracts/sammanfattningar. Friberg (2017) beskriver hur man bör ha olika kriterier för hur relevant litteratur väljs ut, i form av inklusionskriterier och exklusionskriterier. Det användes olika exklusionskriterier för att underlätta sorteringen av vad som skulle få utgöra empirin i studien. Vi valde att exkludera studier som enbart fokuserade på etniska grupper, psykisk ohälsa och faktorer bakom brottslighet. Det var viktigt för oss att studierna innefattade hur ett förebyggande arbete mot ungdomsbrottslighet kan bedrivas. Detta var då det främsta inklusionskriteriet eftersom studiens syfte handlar om det förebyggande arbetet.

Utöver denna sökprocess har vi även använt oss av en osystematisk litteratursökning. Detta innebär att man manuellt söker litteratur via referenser och tidsskrifter och kan därmed användas för att komplettera den systematiska litteratursökningen (FoU primärvård 2018). I de artiklar som valdes ut tittade vi även i referenserna för vidare sökning i litteratur som sedan kom att användas i studien som komplement. Efter sökning i SöderScholar hittade vi även annan forskningsbaserad litteratur där även en osystematisk litteratursökning framkom. Med hjälp av den osystematiska sökningen i referenserna hittade vi även kompletterande litteratur som vi kom att använda oss av i studien. Samma inklusions- och exklusionskriterier har använts i urvalet av litteraturen.

När vi ville finna litteratur om det praktiska brottsförebyggande arbetet vände vi oss till olika myndigheters databaser, Socialstyrelsen och Brottsförebyggande rådet (Brå). Vid litteratursökningen i myndigheternas databaser använde vi oss av nyckelord som “ungdomsbrottslighet”, “förebyggande arbete” och “förebyggande insatser”. För att filtrera rapporterna utgick vi från rapporternas titlar och valde att läsa de rapporter som var relevanta för studiens syfte och frågeställningar. Vid sökningen av rapporter har vi även använt oss av en del osystematisk litteratursökning då vi i referenserna av annan litteratur kunde hitta rapporter som var av relevans för studien.

4.3. Analysmetod

Friberg (2017) beskriver hur en analys av litteraturbaserade data kan göras på olika sätt. Vid analys av studiens resultat har vi utgått från olika teman som kunde återfinnas ur våra teoretiska utgångspunkter. Dessa teman har vi valt att konstruera utifrån de teoretiska utgångspunkterna i form av underrubriker i analysavsnittet. De teman blev extern evidens, den evidensbaserade praktikens tre delar, evidensbaserad praktik som arbetsätt, samverkans karaktär och mekanismer i samverkan. Det är även viktigt att analysen är kopplat till ens syfte menar Friberg (2017). Därav har de teman som gick att återfinna ur de teoretiska utgångspunkterna även en koppling till studiens syfte och frågeställningar. Det finns olika kriterier som utgör vad som anses vara ett tema (Bryman 2018). Bland dessa kriterier presenteras: repeteringar i empirin, det teoretiska materialet samt centrala likheter och skillnader som förekommer i empirin. Studiens resultat har därmed analyserats i förhållande till varandra genom att jämföra resultatet om forskning med resultatet om det praktiska arbetet. Detta för att finna centrala likheter och skillnader i förhållande till de utvalda teman från de teoretiska utgångspunkterna.

En analys i en litteraturöversikt skiljer sig från analys av exempelvis intervjuer eller enkäter. Detta på grund av att det finns en risk för ett selektivt urval, exempelvis att författaren väljer forskning och studier som stödjer ens egna ståndpunkt (Friberg 2017). Därav har urvalsprocessen och analysprocessen i denna studie inneburit ett kritiskt samt objektiva förhållningssätt. Analysen av empirin har gått tillväga på ett abduktivt sätt. Abduktion innebär att man pendlar mellan den teoretiska förståelsen och empirin för att utveckla en uppfattning (Danermark 2013). Alltså innebär detta att man som forskare rör sig mellan teori och empiri där en förståelse formas genom arbetets gång. Under sammanställningen av empirin gick det att utläsa betoningen av samverkan som behövs mellan olika aktörer som arbetar förebyggande mot ungdomsbrottslighet. Därav växte tanken fram om att använda en teori om samverkan för att förstå hur denna samverkan sker samt dess effekt och betydelse. Detta medförde en pendling

mellan teorin och empirin där teorin om samverkan växte fram under sammanställningen av empirin, medan teorin om evidensbaserad praktik utgjorde en teoretisk förståelse som var till grund för studien.

4.4. Forskningsetiska överväganden

Eftersom denna studie är en litteraturstudie där empirin består av tidigare forskning samt litteratur framställd av både forskare och samhällsaktörer har det varit viktigt att i studien betona och referera till den som har skrivit texten. Forskning kan ibland innebära att man väljer att bygga vidare på andras resultat, idéer och metoder. I forskning kan man utgå från kunskap som redan existerar och använda tillgänglig data, begrepp eller teorier menar Vetenskapsrådet (2017). Däremot finns det ett grundläggande krav att forskaren tydliggör vad som är skrivet av vem (ibid.). Med tanke på att vår empiri består av litteratur skriven av andra författare har vi varit noga med referenshanteringen i studien. Detta för att inte skapa en vetenskaplig oredlighet, även kallat för plagiat (Vetenskapsrådet 2017). Plagiat enligt Vetenskapsrådet (2017) handlar om att man som forskare framställer exempelvis data eller resultat där det framstår som att det är forskarens egna, fast det i själva verket har skapats av en annan forskare. Därav har vi i studien varit noga med att tydligt referera när något härstammar från en annan forskare eller författare.

Vetenskapsrådet (2017) lyfter även fram hur forskare bör efterleva vissa etiska principer, bland annat objektivitet, tillförlitlighet och ärlighet. Det har varit viktigt att vi i genomgången av litteraturen för studien valt att behandla den objektivt. Med detta har vi ärligt presenterat resultatet som den är, utan att inkludera egna föreställningar eller tankar. All litteratur har vi först läst enskilt men sammanställningen av resultatet har gjorts tillsammans för att säkerställa att inga feltolkningar uppstått. Det har varit av vikt att inte styra arbetet på något sätt utan i denna litteraturstudie enbart göra en litteraturöversikt med objektivitet och ärlighet. På detta sätt har vi varit måna om att uppnå en tillförlitlighet i vår studie.

4.5. Validitet & reliabilitet

Validitet handlar om huruvida man undersöker det man säger sig undersöka (Bryman 2018). Den litteratur som är använd i studien är noga utvald utifrån studiens syfte och frågeställningar. Under arbetets gång har vi även varit noga med att förhålla oss till syftet med studien och frågeställningarna i varje del. Varje avsnitt i studien genomgick även granskningar av oss båda för att säkerställa validiteten. Därmed anser vi att vi genom vår litteraturstudie har besvarat våra frågeställningar och förhållit oss till vårt syfte. Reliabiliteten för kvalitativa studier kan delas in i inter- och extern reliabilitet. Intern reliabilitet innebär att medlemmarna i forskarlaget kommer överens om hur de ska tolka empirin

(Bryman 2018). Vi har på egen hand tagit fram litteratur som skulle användas i studien. För att erhålla en intern reliabilitet har sammanställningen av litteraturen skett i samråd med varandra och med gemensam läsning, diskussion och analys för att undvika feltolkningar. Extern reliabilitet avser huruvida studien går att upprepas (ibid.). Eftersom studien är baserad på granskade vetenskapliga artiklar, rapporter från myndigheter samt forskningsbaserad litteratur anser vi att det är möjligt att upprepa denna studie och komma fram till samma eller likande resultat och slutsats.

5. Resultat

5.1. Forskning om ungdomsbrottslighet

Det förebyggande arbetet

I detta avsnitt kommer vi presentera vad forskning visar om det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet. Det brottsförebyggande arbetet sker inom olika samhällsarenor och i detta avsnitt kommer vi att presentera vad forskning visar gällande skola, socialt stöd av vuxna, samverkan samt om situationell- och social brottsprevention.

Förebyggande arbete i skolan

Forskning visar att skolan kan vara en plats som har stor potential att förebygga ungdomsbrottslighet (Gottfredson et al. 2002). Med detta menar man att tillgången till barn och ungdomar är regelbunden genom åren de utvecklas som mest. Skolan är bemannad med individer som arbetar för att hjälpa dem unga att utvecklas till att bli välmående, glada, sociala och produktiva invånare (Lab 2016). Det är dock inte förväntat att skolan ska leda kampen mot ungdomsbrottslighet och skolan har dessutom inte varit förberedda på den kampen. Forskare menar att den kritik som skolan möter i relation till ansvaret av ungdomsbrottslighet, inte har haft detta i åtanke. Vidare menar forskning att skolor behöver ytterligare resurser för att sköta ett mångfacetterat arbete på ett adekvat sätt. Att arbeta mot ungdomsbrottsligheten i skolan är därmed en logisk punkt för ingripande (ibid.).

Den brottsliga aktiviteten hos ungdomar är enligt forskning till stor del skolrelaterad och därav finns en möjlighet för förändring genom ingripanden i skolan (Gottfredson et al. 2002). Man menar att skolmiljön kan påverka unga negativt genom att det kan finnas tillgång till bland annat droger och alkohol. Forskning lyfter även fram hur en svag skolprestation, låg närvaro och en svag anknytning till skolan även kan påverka unga till att begå brott. I det förebyggande arbetet i skolan menar forskning att man kan arbeta mot våldsamma beteenden, stöld, lögn, rebelliska beteenden samt ett arbete mot innehavet, försäljningen och förbrukningen av alkohol och narkotika (Gottfredson et al. 2002). Ett förebyggande arbete kan även ske genom fokus på genomförd skolgång och reducerad skolknä. Det förebyggande arbetet i skolan bör även förse eleverna med andra alternativ som kan uppfattas som konstruktiva eller roliga aktiviteter som kan bli ett alternativ för brottsliga aktiviteter (Gottfredson et al. 2002).

Forskning visar även att man kan arbeta med olika strategier för att minska risken för att eleverna ska hamna i brottsliga kretsar och begå brott (Lab 2016). Goda relationer mellan lärare och elever har visats genom forskning vara ett sätt att arbeta brottsförebyggande. Forskare menar att en god relation med lärare är kopplad till en mindre risk av brottslighet (Theimann 2015). Relationen mellan läraren och eleven kan påverka den akademiska läroprocessen och leda till goda akademiska resultat (Theimann 2015). Lab (2016) menar att det finns en tydlig koppling mellan skolresultat och ungdomsbrottslighet. Forskning har även visat att många av de ungdomar som begått brott ofta har en sämre akademisk prestation och en sämre anknytning till skolan (Lab 2016). Därmed är skolan en arena där det förebyggande arbetet i tidigt skede kan bidra till att ungdomsbrottslighet motverkas.

Socialt stöd av vuxna

Forskning har även visat att ett socialt stöd med goda relationer mellan ungdomar och vuxna är en strategi för att förebygga ungdomsbrottslighet (Molin 2005). Socialt stöd kan innebära att en individ får ett stöd som är av känslomässig karaktär och kan handla om att stödgivaren visar empati, kärlek eller ger andra känslomässiga bistånd till individen (Levälahti 2007). Det kan även vara ett stöd fokuserat på problemlösning, här handlar stödet om att ge information och råd vid livssituationer som kan vara stressiga. Vuxna i olika verksamheter som har förmågan, kunskap och kompetens att stötta och motivera ungdomar som är i behov av stöd kan bidra till det förebyggande arbetet genom att skapa goda relationer med ungdomar menar Molin (2005). Den goda relationen till vuxna individer är en skyddsfaktor som kan förhindra ungdomar från att begå brott (Ander 2005). Forskning visar att enklare former av stöd- och motivationsinsatser kan ibland göra större skillnad för ungdomar i behov av stöd som upptäcks tidigt än kostsamma behandlingar och andra insatser som i vissa fall kan vara för sena (Andersson 2005). Det sociala stödet har en skyddande effekt mot beteende som indikerar på risk för brottslighet (Abdullah et al. 2019). Kuratorer och andra professionella som arbetar med ungdomar kan säkerställa att ungdomar får en större upplevelse av socialt stöd och minska risken för ungdomar att hamna i brottslighet (ibid.).

Icke-professionella vuxna som spenderar tid med ungdomar och stöttar dem kan även vara aktörer i det förebyggande arbetet (Hoshi & Welsh 2002). Dessa vuxna kan ingripa redan i tidig ålder och ha ett bredare fokus på riskfaktorerna för brottslighet. Tidigare forskning har visat hur vuxna förebilder som inte är professionella arbetare ibland kan bidra med en större åtkomst till ungdomarna och ett mer fokuserat förebyggande arbete än professionella arbetare (ibid.). Vägledning av vuxna i skolan har även

visats ge en positiv effekt i det förebyggande arbetet då ungdomarna kan rikta sin uppmärksamhet till skolan och bort från andra alternativ som kan resultera i brottsliga aktiviteter (Bushway & Reuter 2002).

I en studie utförd på ungdomar från sex olika länder i Europa har forskare studerat kring ungdomars erfarenheter och åsikter gällande det brottsförebyggande arbetet. Det som gick att utläsa från studiens resultat gällande vad ungdomarna själva ansåg vara det mest främjande sättet att förebygga brottslighet, var det sociala stödet (Evenepoel et al. 2013). Dock avser detta en specifik form av socialt stöd som ungdomarna själva uttrycker sig är viktiga. Ungdomarna menar att föräldrar, förebilder och vänner är de som utgör den viktigaste källan av preventivt inflytande. Här menar ungdomarna att socialarbetare, institutioner eller andra professionellas inflytande ibland kan vara begränsad. Detta innebär att icke-professionella vuxna som spenderar mycket tid med ungdomarna, exempelvis föräldrar eller andra förebilder, kan ha en större åtkomst till ungdomarna vilket i sin tur skapar en god förutsättning att stödja dem och verka förebyggande (Bushway & Reuter 2002; Hoshi & Welsh 2002).

Samverkan

Forskning lägger stor betoning på samverkan och menar att det är av vikt att det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet sker i samverkan mellan olika aktörer. (Molin 2005). Många forskare menar att samarbetet mellan olika aktörer i samhället, som bland annat socialtjänsten, polis och skola, spelar en stor roll för att det förebyggande arbetet kring ungdomsbrottslighet ska gå i positiv riktning (Evenepoel et al. 2013). Vid prevention av gängkriminalitet och brottslighet menar tidigare forskning att samverkan mellan olika aktörer visat sig vara en stor tillgång som lett till goda resultat (Hoshi & Welsh 2002). Samverkan förser aktörer med kontakter, nätverk, och ett kunskapsutbyte vilket ger arbetet en ökad kvalitet (Anttila 2013).

Kunskapsutbytet vid samverkan bidrar till att olika aktörer kan dra lärdom av varandra och tillämpa kunskapen i det praktiska arbetet (Dellgran & Höjer 2013). Grupper som samverkar kontinuerligt kan gemensamt motverka och förebygga brottslighet (Jordevik & Hällgren 2005). En kontinuerlig samverkansgrupp kan enligt Jordevik och Hällgren (2005) underlätta en sammankomst av olika aktörer vid situationer där aktörerna kan och bör göra en insats. Regelbundenheten och en kontinuitet av de personer som ingår i grupperna bidrar till en god relation mellan personerna vilket därmed kan göra att gruppen fungerar på ett bra sätt (ibid.). Samverkan som är välfungerande mellan olika verksamheter och

statliga myndigheter kan utöver att generera goda resultat även öka genomförandet av planerade insatser (Jordevik & Hällgren 2005).

Situationell och social brottsprevention

Forskning om det brottsförebyggande arbetet har även visat hur olika slag av preventioner har en främjande verkan. De delar in preventionerna i två delar, situationell- och social brottsprevention.

Situationell brottsprevention

Situationell brottsprevention är ett arbetssätt som handlar om att förebygga brott som är riktade mot specifika problem, platser, individer eller tidsperioder (Lab 2016). Här arbetar man preventivt med att försvåra möjligheten att begå brott genom att göra förändringar på platser och andra specifika mål (Eck 2002). Syftet med situationell brottsprevention är att reducera möjligheter för individer att begå brott och samtidigt öka risken för individer som vill begå brott att bli gripna (ibid.). Här visar forskning hur den fysiska miljön kan manipuleras för att direkt påverka individer som vill begå brott till att uppfatta riskerna och de ansträngningar som krävs (Welsh et al. 2018). Utöver detta syftar även den situationella brottspreventionen till att minska provokationer, belöning och undanflykter (ibid.). Forskare menar att människor inte enbart agerar efter impulser, de har kontroll över sina handlingar och skapar sig en uppfattning kring vilka risker som finns innan de väljer att begå ett brott (Lab 2016). Därav menar forskningen att det krävs att man lägger ner mycket tid och satsningar på att identifiera problemen och planera insatserna som även kommer vara fokuserade på det brott man vill förhindra. Kartläggningen av platser, individer och det/dem som riskerar att bli utsatta för brottsliga handlingar är central för den situationella brottspreventionen. Det är även ett särskilt fokus på det/dem som utsätts för återkommande brott (Lab 2016).

Social brottsprevention

Forskning lyfter även fram hur det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet kan ske genom social brottsprevention. Social brottsprevention handlar om de åtgärder som tas vid för att förändra individers benägenhet att begå brott genom att stärka de sociala banden till samhället och genom att förstärka individens självkontroll (Brottsförebyggande rådet 2003). Den sociala brottspreventionen avser brottspreventiva åtgärder som utgår från sociala orsaker bakom brottsligheten (Sarnecki 2015). Det omfattar även politiska insatser som ska skapa möjligheter för ungdomarna att bli en del av det etablerade samhället och leda dem bort från brottslighet. Dessa insatser ska därmed syfta till att förbättra möjligheten att fungera socialt för de unga (Sarnecki 2015).

För att lösa olika sociala problem som exempelvis ungdomsbrottslighet krävs det att arbetet som utförs sker på olika nivåer (Molin 2005). Inom social brottsprevention kan man se en indelning av insatser som är universella, selektiva samt indikerade (Brottsförebyggande rådet 2009). *Universell brottsprevention* avser de insatser som är mer generella och syftar till att främja alla. Insatserna riktar sig till en stor del eller hela befolkningen för att förhindra uppkomsten av ungdomsbrottslighet (Ander 2005). Därmed tar man på universell nivå inte hänsyn till risknivån hos olika individer och grupper (Brottsförebyggande rådet 2009). Universella brottspreventiva insatser innefattar exempelvis ett arbete med skolornas värdegrund och program som syftar till att alla barn i skolan ska utveckla sociala färdigheter (ibid.). Det kan även handla om att ungdomar får tillgång till en god framtidstro och drogfria fritidsaktiviteter (Ander 2005).

Den *selektiva brottspreventionen* riktar sig till undergrupper i samhället som har exponerats för en eller flera riskfaktorer (Brottsförebyggande rådet 2009). Selektiva insatser sätter alltså ett fokus på barn och ungdomar som bedöms ha en potential att utveckla brottsliga beteenden (Ander 2005). Detta arbete handlar om att bland annat uppmärksamma olika ungdomsgrupper och arbeta med dem. Exempel på insatser för den selektiva brottspreventionen kan vara kartläggning av riskgrupper eller individuell terapi (ibid.). *Indikerad brottsprevention* är arbetet som sker på en individnivå för de individer som redan visat tecken på brottsliga beteenden (Brottsförebyggande rådet 2009). Här är syftet att primärt förebygga en fortsatt kriminell utveckling hos ungdomarna.

5.2. Sammanfattning av forskning

Sammanfattningsvis visar forskning hur skolan, ett socialt stöd av vuxna, samverkan mellan aktörer och olika brottspreventioner spelar en central roll i det förebyggande arbetet. Forskning lyfter fram hur skolan kan arbeta förebyggande mot ungdomsbrottslighet genom att arbeta för att öka elevernas akademiska prestation samt arbeta med olika beteendeproblematik. Detta kan ske genom att skapa goda relationer med lärare, öka närvaron och anknytningen till skolan. Forskning menar vidare att det är skolan som har tillgång till barn och ungdomar under de år de utvecklas allra mest. Därav är det under denna tid man har möjligheten att genom skolans bemanning och olika aktiviteter för elever, kunna bidra till att de utvecklas och blir glada, välmående och produktiva invånare. Ett socialt stöd av vuxna har visats sig vara en förebyggande strategi eftersom man genom en god relation kan verka som stöd, motivation och en skyddsfaktor för att ungdomar inte ska begå brott. Detta eftersom det sociala stödet, genom motivation och stöd av känslomässig karaktär verkar som en skyddande effekt mot olika

beteenden som indikerar på en eventuell brottsbenägenhet. Forskningen visar även att det inte enbart är professionella som verkar som ett stöd. Det kan även vara andra vuxna som spenderar tid med ungdomar och i sin tur kan agera som vuxna förebilder med ibland större åtkomst till ungdomarna.

Forskningen belyser även att samverkan mellan olika aktörer är viktig för att arbeta mot ungdomsbrottslighet. De olika kontakter och nätverk de olika aktörerna skapar samt det utbyte av kunskap som sker vid samverkan, ger enligt forskning en ökad kvalitet på det förebyggande arbetet. Forskning menar även att det har lett till goda resultat då exempelvis kunskapsutbytet mellan aktörer bidrar till att de kan dra lärdomar av varandra för att sedan tillämpa den kunskapen i det praktiska förebyggande arbetet. De olika brottspreventionerna har även visat en positiv effekt för minskad brottslighet där man i situationell brottsprevention använder sig av arbetssätt för att förebygga brott med inriktning på *specifika* problem. Här visar forskning att man på olika sätt kan försvåra möjligheten för individer att begå brott genom att exempelvis manipulera den fysiska miljön för att avskräcka individer från att begå brott. Den sociala brottspreventionen avser åtgärder som utgår från sociala orsaker bakom brottslighet med fokus på att förändra individers benägenhet till att begå brott. Med detta menar forskning att man behöver arbeta med åtgärder som förändrar individer, stärker deras sociala band till samhället samt förstärker självkontrollen. Den sociala brottspreventionen kan även ske på olika nivåer: universell-, selektiv och indikerad nivå.

5.3. Det praktiska förebyggande arbetet

Här kommer vi att presentera resultatet om hur det förebyggande arbetet ser ut i praktiken och de metoder eller insatser som används. Inledningsvis kommer vi att presentera de samhällsaktörer denna studie kommer att behandla. Därefter presentera olika insatser och metoder aktörerna arbetar med för att förebygga ungdomsbrottslighet.

Aktörer inom det brottsförebyggande arbetet

Det finns olika samhällsaktörer, både offentliga och privata, vars uppgift är att förebygga brott (Regeringen 2016). De aktörer som denna studie kommer fokusera på är Brottsförebyggande rådet (Brå), Socialstyrelsen, polismyndigheten, socialtjänsten och skolan. I syfte att stödja samverkan samt att det förebyggande arbetet skulle utvecklas på ett effektivt sätt, valde regeringen att förstärka Brås roll som aktör. Brå skulle då fungera som en kunskapsspridande aktör till andra aktörer i det brottsförebyggande arbetet, exempelvis till polis eller socialtjänst (Regeringen 2016). Eftersom det numera har blivit en betoning på hur arbetet bör drivas och vara kunskapsbaserat har Brå som roll och

uppdrag att bidra med kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området samt verka främjande för det brottsförebyggande arbetet. Detta görs genom att Brå bedriver forskning och sprider kunskap om brottslighet och förebyggande arbete (Brottsförebyggande rådet 2020). Deras uppgift går då ut på att anpassa kunskap som går att appliceras samt användas i det praktiska arbetet, bland annat genom att tillhandage olika skrifter och handböcker (Regeringen 2016).

Socialstyrelsens verksamhet tillhandager kunskapsstöd som riktar sig till personal och beslutsfattare inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården (Regeringen 2016). Socialstyrelsen är en statlig expertmyndighet under Socialdepartementet och är en bred verksamhet som bland annat rör socialtjänsten. Socialstyrelsens uppdrag är att samla in, analysera, sammanställa och förmedla kunskap (SOU 2008:18). Vid Socialstyrelsen finns institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS), vars uppdrag är att främja utvecklingen av arbetssätt och metoder i socialt arbete. Detta sker genom prövning och utvärdering av effekter av socialtjänstens insatser. De ska även förmedla kunskap om verkningsfulla metoder eftersom målet med det sociala arbetet är att den ska grundas på bästa tillgängliga kunskap. Det kan ske genom exempelvis föreskrifter, allmänna råd, vägledningar och handböcker (ibid.).

Dessa ovannämnda aktörer är de som utgör de centrala aktörerna i denna studie. Brå och Socialstyrelsen är de aktörer som främst arbetar med kunskapspridning. Eftersom det har lagts en stor vikt i att det brottsförebyggande arbetet ska vara kunskapsbaserat, är Brå och Socialstyrelsen viktiga nyckelaktörer för det kunskapsbaserade arbetet. Utöver de aktörer som sprider kunskapen om det förebyggande arbetet förekommer det även andra centrala aktörer som denna studie kommer behandla. Dessa aktörer är polismyndigheten, socialtjänsten och skolan. Anledningen till att denna studie kommer att fokusera just på dessa aktörer är för att de är vanligt förekommande i ungdomars liv. Ungdomar kan spendera mycket tid i skolan och när de blir aktuella för brott eller en brottsbenägenhet blir socialtjänsten och polis ofta inkopplade. Dessa aktörers arbetssätt, metoder och insatser kommer att presenteras nedan.

Praktiskt brottsförebyggande arbete

Polismyndigheten

När det kommer till polisens brottsförebyggande arbete finns det en modell som används, Problemororienterat polisarbete (POP). Denna modell är ett arbetssätt som bygger på att polis, ofta i samverkan med andra aktörer kartlägger och analyserar diverse problem de ska hantera (Brottsförebyggande rådet 2016). Detta problemorienterade arbetssätt verkar med en brottsförebyggande inriktning, där polisen samarbetar med andra aktörer för att finna lösningar på problem och sätt att genomföra dem. BRÅ (Brottsförebyggande rådet 2016) lyfter fram hur POP även innehåller inslag av utvärdering, där effekten av vidtagna åtgärder noggrant ska utvärderas för att sedan sprida resultaten till andra polismyndigheter. Detta för att polisen ska kunna bygga upp en kunskapsbas att använda sig av i arbetet. Arbetssättet POP används ofta av polisen i Sverige och behovet har sedan länge lyfts fram av polismyndigheten i många år. För att uppnå bästa möjliga resultat behöver polisen samverka med andra aktörer (ibid.).

De insatser som spelar en central roll i problembaserat brottsförebyggande arbete är situationellt inriktade insatser som sker från polisen i samverkan med andra aktörer. När polisen analyserar de aktuella problem inrymmer analysen orsaker och åtgärder på individ-, grupp- och områdesnivå. Däremot handlar det inte om att åtgärda individuella- och strukturella orsaker eller påverka olika grupper brottsbenägenhet, utan det handlar om att minska tillfällena till brott. Dessa typer av insatser benämns som "situationell prevention". (Brottsförebyggande rådet 2016). Exempel på sådana åtgärder kan vara kameraövervakning, förbättrad gatubelysning, grannsamverkan samt bättre säkerhetsåtgärder mot stöld (Brottsförebyggande rådet 2009). Dessa insatser går att finna i det problemorienterade polisarbetet. Där polisen har lyckats identifiera ett problem, gjort en kartläggning och analys över de faktorer som ger förutsättningar för problemet och sedan gjort en utvärdering om problemet minskat (ibid.). Ansatsen om situationell prevention avser inte enbart polisiära insatser utan berör även andra myndigheter och aktörer. De åtgärder som görs är sällan sådana som polisen själva kan vidta, men det är fortfarande brottsförebyggande lösningar initierat av polisen (Brottsförebyggande rådet 2016).

Socialtjänsten

Socialtjänstens förebyggande arbete avser de insatser som sätts in tidigt för att förhindra exempelvis en kriminell livsstil eller annan ogynnsam utveckling, oavsett ålder på barnet eller ungdomen (Socialstyrelsen 2020). De brottsförebyggande insatserna kategoriseras på olika sätt och socialtjänstens

roll med störst möjlighet att agera, går att finna i det socialpreventiva området (ibid.). Socialtjänstens arbete verkar främst på en den selektiva och indikerade nivån. På den selektiva nivån används det insatser för barn och unga man bedömer kan exponeras för riskfaktorer. Här handlar det brottsförebyggande arbetet om insatser för barn och unga som är i riskzonen för en brottslig utveckling (Socialstyrelsen 2020). På denna nivå försöker man arbeta uppsökande och förebyggande. Socialnämnden har det yttersta ansvaret att bedriva ett uppsökande arbete och ska med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos de barn och unga där tecken finns som tyder på en ogynnsam utveckling (Socialstyrelsen 2020). Detta arbete kräver en nära samverkan mellan olika myndigheter eller organisationer, där tvärprofessionella insatser kan behövas. Några viktiga nyckelaktörer gällande samverkan är exempelvis förskolan, skolan, hälso- och sjukvården, samt polisen.

På den indikerande nivån arbetar man med att hantera anmälningar, utreda och göra bedömningar. Detta avser insatser för barn och unga som redan visat tecken på kriminellt beteende där man framförallt vill förebygga fortsatt kriminalitet (Socialstyrelsen 2020). I handboken för socialtjänsten *Barn och unga som begår brott* framgår det att socialnämnden skyndsamt ska inleda utredning av det som kommit till nämndens kännedom genom ansökan, anmälan eller annat sätt (Socialstyrelsen 2020). När socialnämnden gör sin utredning gällande barn och unga som begått brott, bör det även framkomma ifall individen riskerar ett återfall i brott eller utvecklas ogynnsamt på annat sätt. När man gör denna bedömning bör kunskap om risk-och skyddsfaktorer utgöra ett stöd (ibid.). Om utredningen visar ett behov av stöd kan nämnden behöva ge insatser enligt SoL eller vård enligt LVU (Socialstyrelsen 2020).

De insatser som blir aktuella beror på behovet och en individuell bedömning är nödvändig. Ett exempel på en insats kan vara en särskilt kvalificerad kontaktperson som utdelas enligt 3 kap. 6b§ Socialtjänstlagen (2001:453) och dels enligt 22 § Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52). Den kvalificerade kontaktpersonens uppdrag går ut på att fungera som ett personligt stöd till barnet eller den unge. Där arbetet ska präglas av motivation gällande skola eller arbete och lämpliga fritidsaktiviteter. I uppdraget ska även en god kontakt med vårdnadshavare, skola, arbetsplats och myndigheter ingå (ibid.).

Skolan

Skolor har inget formellt uppdrag i att arbeta brottsförebyggande mot ungdomsbrottslighet, men kan genom undervisning indirekt bidra till det brottsförebyggande arbetet (Socialstyrelsen 2012). Med tanke på att skolan möter barn och unga under en lång och sammanhållen tid finns det möjligheter till att upptäcka tidiga signaler som skolk, förändrade skolresultat, delaktighet i våld, mobbning eller andra

sociala problem. Enligt 3. kap 3 § skollagen (2010:800) skall elever ges ledning som de behöver för lärande samt personlig utveckling. Utbildningen ska även bidra med en förmedling och förankring av respekt för mänskliga rättigheter samt grundläggande värderingar enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800). Om det framkommer inom ramen för undervisning, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, eleven själv eller vårdnadshavare att en elev befaras att inte nå kunskapskraven bör detta anmälas till rektorn enligt 3 kap. 8 § skollagen (2010:800). Efter en skyndsam utredning av elevens behov av stöd bör ett åtgärdsprogram tas fram för att ge eleven det stöd hen behöver. Enligt 3 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska ett åtgärdsprogram utarbetas där det ska framgå vilka behoven är, hur behovet ska tillgodoses och åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Utöver detta har det i den nya skollagen införts högre krav på elevhälsan (Socialstyrelsen 2012). I skolan ska det finnas en samlad elevhälsa som innefattar skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och annan personal med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsans främsta syfte är att verka förebyggande och hälsofrämjande för elevernas utveckling enligt 2 kap. 25 § skollagen (2010:800). Hemkommunen ansvarar även för att följa upp skolplikten. Detta innebär att kommunen främst ska bevaka att elever som har skolplikt fullgör sin skolgång vilket framkommer i 7 kap. 21 § skollagen (2010:800). Detta innebär att arbetet på skolan bör ske på ett sätt som främjar närvaron och gör elever delaktiga i arbetet. Rutiner bör skapas som ett sätt att tillse att skolplikten fullgörs, i syfte att främja närvaron, uppmärksamma, utreda samt åtgärda frånvaron i skolan (Socialstyrelsen 2012).

Sociala insatsgrupper

Sociala insatsgrupper beskrivs som en samarbetsform där olika insatser samordnas för att förhindra att unga utvecklar en brottslig livsstil (Socialstyrelsen 2012). En social insatsgrupp syftar till att motverka ungdomsbrottslighet genom samverkan (Brottsförebyggande rådet 2012). År 2009 bedömde regeringen att man behövde öka samordningen mellan polis, socialtjänst och skola. Dessa myndigheter skulle då tillsammans bilda sociala insatsgruppen (SIG). I regeringsbeslutet upplyste regeringen behovet av en ökad samordning mellan myndigheter för att förhindra unga att bli brottsbenägna. Samverkan beskrevs då som en förutsättning för att motverka brottslighet (Brottsförebyggande rådet 2012).

Regeringen gjorde även bedömningen att socialtjänsten som ansvarar för barn och unga, behövde hjälp och skulle då få ett ökat stöd från andra aktörer (ibid.). Arbetet inom den sociala insatsgruppen sker på en individnivå och utifrån en åtgärdsplan som upprättas efter varje ungdom. Aktuella aktörer inom dessa sociala insatsgrupper är framförallt socialtjänst, polis och skola, men kan även innefatta andra relevanta aktörer för ungdomen (Socialstyrelsen 2012). Den sociala insatsgruppen utgör arbetsgruppen gällande

en ungdom där aktörerna socialtjänsten, polisen och skolan samverkar i arbetet. Socialstyrelsen (Socialstyrelsen 2012) lyfter fram en väsentlig insats den sociala insatsgruppen arbetar med vilket är en individuell åtgärdsplan. Åtgärdsplanen utformas i samråd med ungdomen där det diskuteras om vad som kan förväntas av hen eller vad hen själv kan förvänta sig för stöd av de olika aktörerna. Denna plan tydliggör även vilka roller och ansvar de olika aktörerna har. Socialtjänsten ansvarar för att varje ungdom får en individuell åtgärdsplan upprättad där det tydligt ska specificeras:

- Vilka åtgärder som man behöver vidta och av vem.
- När de åtgärder som bestäms ska vara genomförda.
- I vilken ordning åtgärderna ska genomföras.
- Hur genomförandet skall dokumenteras.

Denna åtgärdsplan ska innehålla olika mål, huvudmål samt delmål för olika livsområden. Detta kan gälla sysselsättning, hälsa, fritid eller brottslighet där man utgår från ungdomen behov. För varje mål ska det även framgå en redogörelse för genomförande samt vilken aktör som ansvarar för åtgärden (ibid.).

5.4. Forskningens roll för praktiken

I detta avsnitt kommer en presentation av resultatet om forsknings betydelse för arbetet i praktiken. Vi kommer att presentera hur denna forskning används i det praktiska arbetet och beskriva kopplingen mellan forskning och praktik.

I Sverige är forskning inom socialt arbete inte fullt utvecklad då den inte har många år på nacken (Freij 2012). Detta innebär att kunskapsbasen för socialt arbete kan vara begränsad och ibland saknas vetenskaplig grund (evidens) för olika insatser inom socialtjänsten eller andra sociala verksamheter menar Freij (2012). För att få mer kunskap om verkligheten behövs det forskning som visar vilka samband som finns, vad som är orsak eller verkan eller annan förklaring till något som sker. Freij (2012) menar att inom den evidensbaserade praktiken (EBP) studerar man mätbara fenomen som är användbara för olika områden inom det sociala arbetet.

Forskning är värdefullt för socialt arbete och vanligast inom EBP är intresset om vad för svar forskning kan ge om effekten av insatser (Freij 2012). När olika insatser eller metoder som genomgått vetenskaplig prövning kan forskningsresultat fungera som ett beslutsstöd som i sin tur kan bidra till ny kunskap, mer kunskap eller bättre förklaringar menar Freij (2012). Det är därmed meningen att denna

kunskap sedan ska spridas samt implementeras i praktiken och att det sker i en ökad utsträckning (SOU 2008:18). Erfarenheter från praktiken bör även utgöra ett underlag som blir en del av en kontinuerlig kunskapsutveckling, där relationen mellan kunskap och praktiken är dubbelriktad (ibid.).

Socialdepartementet (SOU 2008:18) betonar vikten av att kunskapen även ska komma från det praktiska arbetet.

Det är av vikt att relationen mellan praktiken och forskarsamhället fungerar bra för att praktikens behov av forskning kan artikuleras. Därav spelar universitet, högskolor och andra forsknings- och kunskapscentrum en betydelsefull roll för det kunskapsbaserade brottsförebyggande arbetet (Regeringen 2016). När forskare bidrar med stöd i analys- och uppföljningsarbetet ökar förutsättningarna för att bedriva ett effektivt brottsförebyggande arbete. Här har även Brottsförebyggande rådet en central roll, då de dels bedriver forskning och samtidigt fungerar som en kunskapsspridande aktör till exempelvis socialtjänst och polis. Av denna anledning är det angeläget att det utvecklas en regelbunden samverkan mellan de aktörer som arbetar med brottsförebyggande arbete och forskningsmiljöer, där koppling mellan forskning och praktik ökar (ibid.).

Koppling mellan forskning och praktik

För att kunna förstå hur kopplingen mellan forskning och praktik kommer det nu att göras en jämförelse mellan vad forskning visar om det brottsförebyggande arbetet och hur detta arbete ser ut i praktiken. När man tittar på vad forskning visar om det brottsförebyggande arbetet går det att utläsa hur en situationell brottsprevention har visat goda effekter. Detta görs genom att försvåra möjligheten att begå brott genom att identifiera problem och planera insatser som ska avskräcka människor från att begå brott (Lab 2016). Polisen arbetar med en arbetsmetod inom det brottsförebyggande arbetet som kallas för Problemorienterat polisarbete (POP). Denna modell innefattar ett arbetssätt som bygger på att polis identifierar, kartlägger och analyserar olika problem (Brottsförebyggande rådet 2016). De efterföljande insatserna spelar sedan en central roll i det problembaserade förebyggande arbetet, där insatserna är situationellt inriktade. Detta problemorienterade arbetssätt visar hur forskning om situationell brottsprevention framkommer i det polisiära arbetet.

Det finns även en social brottsprevention som avser brottspreventiva åtgärder med utgångspunkt från olika sociala orsaker bakom brottsligheten (Sarnecki 2015). Inom denna brottsprevention utförs arbetet på olika nivåer (Ander 2005). Socialtjänstens brottsförebyggande insatser verkar främst på den selektiva och indikerade nivån (Socialstyrelsen 2020). Den selektiva brottspreventionen riktar sig till grupper i

samhället som exponerats för en eller flera riskfaktorer (Brottsförebyggande rådet 2009). Här arbetar socialtjänsten på den selektiva nivån med förebyggande insatser för barn och unga där det finns tecken som tyder på en ogynnsam utveckling (Socialstyrelsen 2020). På denna nivå försöker man arbeta uppsökande och förebyggande. Forskning visar hur arbetet inom den sociala brottspreventionen utgår från olika sociala orsaker och socialtjänsten visar ett arbetssätt som har ett fokus på ett förebyggande inriktning. Detta för att rikta ett fokus på de barn och unga som löper risk för att exponeras av olika riskfaktorer. Genom en uppsökande och förebyggande metod försöker man minimera de effekter som kan utlösas av olika riskfaktorer.

På den indikerade nivån utför socialtjänsten brottspreventiva åtgärder för ungdomar som redan uppvisar ett brottsligt beteende och här arbetar socialtjänsten med att förebygga ett återfall i brottslighet. Här hanterar socialtjänsten anmälningar, utredningar och bedömningar. Med kunskap om risk- och skyddsfaktorer kan man på denna nivå bedriva ett brottspreventivt arbete genom att kartlägga behov eller stöd en ungdom kan tänkas behöva vilket i sin tur kan resultera i insatser enligt SoL eller vård enligt LVU (Socialstyrelsen 2020). Ett exempel på en insats kan vara en särskild kvalificerad kontaktperson som ska fungera som ett personligt stöd. Forskning har då visat att ett socialt stöd kan bidra till det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet då vuxna personer kan fungera som en skyddsfaktor (Ander 2005). Forskningen menar att goda relationer med vuxna som stödjer och motiverar ungdomar kan stärka ungdomarnas upplevelser av socialt stöd och därmed minska risken för att hamna i brottslighet (Abdullah et al. 2019).

Dessa vuxna aktörer går även att finna inom skolan där forskning visat att detta kan vara en viktig miljö för att främja ungdomars utveckling. Forskning menar att kuratorer inom skolan kan säkerställa att ungdomar får ett ökat socialt stöd som kan minska risken för en brottsbenägenhet (Abdullah et al. 2019). Det som går att se i praktiken inom skolmiljön är hur den nya skollagen infört ett högre krav på elevhälsan (Socialstyrelsen 2012). Elevhälsan ska då verka hälsofrämjande för elevernas skolutveckling och därmed går det att se en koppling i hur kunskapen om ett socialt stöd går att finna inom skolan. Forskning menar även att goda relationer mellan lärare och elever leder till att ungdomar presterar bättre och ökar sin anknytning till skolan. Här menar forskning att en ökad anknytning och akademisk prestation leder ungdomar bort från brottslighet och därmed fungerar brottsförebyggande (Lab 2016).

Det går därav att utläsa hur ett socialt stöd och skolmiljön kan hänga ihop och spela en viktig roll i det brottsförebyggande arbetet. Utöver det sociala stödet menar forskning att man inom skolan kan arbeta mot våldsamma- och rebelliska beteenden samt arbeta mot innehav, försäljning och förbrukning av

alkohol och narkotika (Gottfredson et al. 2002). Däremot visar det praktiska skolarbetet att skolan inte har ett formellt uppdrag i att arbeta brottsförebyggande (Socialstyrelsen 2012). Forskning lyfter även fram hur skolan mött kritik gällande ansvaret av ungdomsbrottsligheten och att det inte är förväntat att de ska leda den kampen (Lab 2016). Trots det lyfter forskning samtidigt fram hur ett arbete mot ungdomsbrottslighet i skolan kan fungera som en logisk plats för ingripande (ibid.).

Om ett förebyggande arbete mot ungdomsbrottslighet skulle ske i skolan kan man se det som en universell brottspreventiv åtgärd. Forskning menar då att den universella brottspreventionen innefattar ett arbetssätt som är mer generellt och syftar till att främja alla (Ander 2005). Detta skulle då exempelvis innebära ett arbete med skolans värdegrund och program som ska verka för att alla barn utvecklar goda sociala färdigheter. Om skolan exempelvis skulle haft ett formellt uppdrag skulle de på denna nivå kunna utforma värdegrunder eller program som riktar sig till alla elever för att skapa goda förutsättningar och då exempelvis inte utveckla ett brottsligt beteende. För närvarande kan man i det praktiska arbetet se att skolan enligt 3. kap 3 § skollagen (2010:800) ska tillgodose elever den ledning och lärande de behöver för sin personliga utveckling. Däremot går det inte att fastställa någon inriktning för just ungdomsbrottslighet. Med ett annat perspektiv och fokus på universell brottsprevention skulle skolor kunna få en större roll i det brottsförebyggande arbetet, där även forskning menar att det är en plats där man tidigt kan ingripa.

Inom det brottsförebyggande arbetet och de olika nivåerna av brottspreventiva åtgärder finns de olika aktörer som arbetar med frågan. Forskare menar att samverkan mellan dessa aktörer är en viktig aspekt för att det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet ska ge positiva effekter (Evenepoel 2013). Detta eftersom samverkan förser aktörerna med nätverk och kunskapsutbyte som kan utbytas och tillämpas i arbetet och därmed öka kvalitén av arbetet (Anttila 2013). I det nationella brottsförebyggande programmet Regeringen presenterade år 2017 lades det en betoning på hur det behövs en utveckling av samverkan mellan berörda aktörer (Regeringen 2016), med en målsättning att det brottsförebyggande arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat och med samverkan. Det som även går att utläsa är att utöver forskningens betydelse för praktiken visar även forskning hur kunskapsutbytet som sker i samverkan mellan aktörer ökar kvaliteten av arbetet. Detta innebär att när det brottsförebyggande arbetet sker kunskapsbaserat kan berörda aktörer sinsemellan dela med sig av viktig kunskap de andra aktören eventuellt inte besitter.

Det som går att se i det praktiska arbetet är hur skola, polis och socialt arbete är av vikt i det förebyggande arbetet. I det praktiska arbetet kan man se hur dessa aktörer gått ihop och formar SIG som

är en samarbetsform som syftar till att motverka ungdomsbrottslighet genom samverkan (Socialstyrelsen 2012). Det ansågs att socialtjänsten som har ett ansvar för barn och unga hade behov av ett ökat stöd från andra aktörer (Brottsförebyggande rådet 2012). Ur ett teoretiskt perspektiv går detta att förstå hur samverkan i detta fall har en funktionell karaktär då det finns en efterfrågan på samverkan samt hur en formell samverkan sker då det finns ett uttalat syfte och hur dessa aktörer går ihop och utför ett arbete tillsammans. Dessa aktörer kan anses vara centrala när det kommer till ett brottsförebyggande arbete med ungdomar. Här skulle man kunna se hur skola, socialtjänst och polis kompletterar varandra i arbetet eftersom de besitter olika typer av kunskap.

Utöver samverkan gällande berörda aktörer i det praktiska arbetet är det även av vikt att en samverkan med forskning- och kunskapsinstitutioner sker. Detta eftersom en god relation mellan praktiken och forskarsamhället kan skapa förutsättningar för att kunna bedriva ett effektivt brottsförebyggande arbete (Regeringen 2016). Forskare bidrar med analys- och uppföljningsarbete samt annan forskning som praktiken sedan kan ha användning av. Om en god samverkan är regelbunden kan även praktiken framföra sina behov av forskning vilket vidare leder till en utökad kunskapsbaserings i det brottsförebyggande arbetet.

Viktiga nyckelaktörer i denna samverkan och kunskapsbaserings är Brå och Socialstyrelsen. Både Brå och Socialstyrelsen dels bidrar med kunskapsspridning, forskning och ger exempelvis allmänna råd och vägledningar i arbetet (Regeringen 2016). Sammanfattningsvis går det att förstå kopplingen mellan forskning och praktik som ett löpande hjul. Forskning bedrivs, sprids sedan vidare av exempelvis Brå eller Socialstyrelsen och sedan appliceras i arbetet. Kunskap sprids och utbyts mellan aktörer i det praktiska arbetet, där det även uppkommer behov av ny forskning som sedan bedrivs och på så sätt går hjulet runt.

6. Analys

I detta avsnitt kommer det att presenteras en analys och tolkning av resultatet utifrån studiens teoretiska utgångspunkter. Inledningsvis kommer en analys ske utifrån den teoretiska utgångspunkten om evidensbaserad praktik följt av en analys och tolkning utifrån teorin om samverkan.

6.1. Analys utifrån evidensbaserad praktik

Extern evidens

Inom den evidensbaserade praktiken vill man skapa en vetenskaplig säkring av det professionella arbetet, vilket innebär att socialarbetare eller andra relevanta aktörer behöver knyta an och utgå från vetenskaplig kunskap (Bergmark, Bergmark och Lundström 2011). Denna vetenskapliga kunskap kan även kallas för extern evidens som exempelvis är forskning eller utvärdering och uppföljning om olika insatser, där man i arbetet ska styras av bästa tillgängliga kunskap. I studiens presenterade forskning kring det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet menar man att satsningar på skola, socialt stöd, samverkan samt social- och situationell brottsprevention kan bidra till en minskad effekt av ungdomsbrottslighet. Denna forskning skulle då kunna fungera som extern evidens och ligga till grund för hur man arbetar i praktiken och använder sig av den bästa tillgängliga kunskapen.

Man skulle kunna analysera hur den externa evidensen utgör en grund i det praktiska förebyggande arbetet då man kan se kopplingar mellan hur forskning säger att arbetet bör bedrivas och hur det praktiska arbetet faktiskt bedrivs. Detta går bland annat att se i hur polisen som arbetar med POP grundar sig på forskning kring situationell brottsprevention och socialtjänsten arbetar med brottspreventiva åtgärder på olika nivåer som stödjer sig på forskning om socialt stöd och social brottsprevention. Polisarbetet inom situationell brottsprevention handlar om att identifiera ett problem, göra en kartläggning och sedan analysera vilka faktorer som skapar problemet för att kunna utveckla brottspreventiva åtgärder, som syftar till att minska tillfällena till brott.

Det går även att se i socialtjänstens arbete inom den sociala brottspreventionen hur insatser utformas utifrån den selektiva- och indikerande nivån. Här arbetar socialtjänsten på den selektiva nivån med insatser för de barn som de bedömer kan exponeras för riskfaktorer, vilken även bygger på kunskap om risk- och skyddsfaktorer. På den indikerande nivån arbetar de med att förebygga fortsatt brottslig utveckling även här med kunskap om risk- och skyddsfaktorer, med insatser som exempelvis

kontaktperson. Detta går därmed att analysera hur forskning präglar arbetet för aktörer som exempelvis polis och socialtjänst till viss grad av den forskning som är presenterad i studien.

Det som däremot går att utläsa från studiens resultat är hur forskning påpekat skolan som en väsentlig plats för att kunna arbeta brottsförebyggande. Här menar forskning att skolan skulle kunna arbeta förebyggande genom exempelvis personlig utveckling och ingripande i skolan gällande våldsamma beteenden, svag skolpresentation och anknytning till skolan (Gottfredson et al. 2016; Lab, 2016). Dock menar forskning att skolan inte har ett formellt uppdrag att arbeta brottsförebyggande vilket resulterar i att skolan inte är den aktör vars arbete behöver präglas av evidens gällande ungdomsbrottslighet. Trots att forskning visar att god potential finns där, är det inte deras ansvar att leda kampen mot ungdomsbrottslighet.

Det har även visats hur forskning inom socialt arbete behöver utvecklas och bedrivs vidare just för att öka kunskapsbasen kring olika insatser eller metoder (Freij 2012). Detta innebär att för att kunna bedriva en evidensbaserad praktik behövs den externa evidensen och forskning blir därmed värdefull. Detta eftersom olika insatser, metoder eller samhällsfenomen som genomgår en vetenskaplig prövning och förser med forskningsresultat, kan i sin tur vara användbara i det sociala arbetet. Det går därmed att analysera och tolka hur den externa evidensen inom EBP vilar på forskare och forskningens bidrag inom det sociala arbetet, vilken i sin tur skapar länken mellan forskning och praktik.

Den evidensbaserade praktikens tre delar

Utöver den externa evidensen inom EBP har det på senare år inom socialt arbete skett en förändrad ansats där klienten får ett större utrymme (Bergmark, Bergmark & Lundström 2011). Inom EBP har de på senare tid lagts mer fokus på tre delar: Den vetenskapliga evidensen, klientens önskemål och en professionell expertis. Inledningsvis analyserades den vetenskapliga (externa) evidensen och dess roll för praktiken. Vidare kommer det analyseras hur klientens (ungdomens) egna önskemål framkommer i det brottsförebyggande arbetet. Det som går att göra tolkningar kring är hur mycket utrymme ungdomen får när det förebyggande arbetet präglas av evidens. Detta eftersom att om en viss metod blir vetenskapligt prövad och får legitimitet bland yrkesverksamma, men exempelvis går emot klientens (ungdomens) önskemål, kan det inom EBP leda till att evidensen kanske väger tyngre och prioriteras i arbetet.

Forskare har visat att ungdomar själva anser att det sociala stödet från föräldrar, vänner och förebilder är det som har mest inflytande i det brottspreventiva arbetet. Socialarbetare, institutioner och andra professionella har enligt ungdomar själva ett mer begränsat inflytande. Detta kan tolkas utifrån att när ungdomar får ett socialt stöd från personer som inte är professionella visar forskning att detta kan ge en större åtkomst till ungdomarna. Vidare kan detta därmed tolkas som att ungdomar möjligtvis inte känner sig sedda eller hörda gällande vilka insatser som behövs för dem. Om exempelvis en socialarbetare eller verksamhet/institution påtalar det som de tycker är den mest främjande insatsen för ungdomen och utgår utifrån kunskap eller vad forskning säger om effekten av olika insatser, kan detta möjligtvis leda till att evidens om insatser går före och ungdomen känner sig åsidosatt. Numera handlar EBP om att inkludera klientens önskemål, men kan även tolkas som en svår uppgift då evidens utgör en *stor* del inom EBP.

Den sista delen inom EBP handlar om den professionella expertisen. Denna expertis innefattar den professionellas kunnande och kliniska erfarenheter. EBP menar att inom det sociala arbetet existerar en kunskap om olika tillförlitliga arbetssätt och metoder (Freij 2012). Detta innebär att den professionella söker efter forskning som de sedan applicerar i arbetet. Om resultatet med klienten visat goda effekter kan detta spridas och skapa legitimitet bland yrkesverksamma, en slags kollektiv kunskap (Freij 2012). Med en teoretisk utgångspunkt om EBP går detta att tolka som att utöver den externa evidensen och klientens önskemål, spelar den professionellas expertis en viktig roll. Det man kan tolka är hur den externa evidensen den professionella använder samt med sina egna erfarenheter och kunskaper skulle kunna ge ett minskat utrymme för klientens (ungdomens) önskemål. Som ovanämnt tar evidens en stor plats inom EBP och följs av en betoning på den professionellas expertis i arbetet.

I det brottsförebyggande arbetet med en evidensbaserad inriktning kan en professionell inom ett visst område använda sig av evidens, sina egna erfarenheter och kunskaper, samt använda tillförlitliga och beprövade metoder. Det som däremot går att analysera är huruvida detta arbetssätt kan fungera för och emot dess syfte, att arbetet ska präglas av kunskap för att vara av god kvalitet. Då det går att urskilja hur evidens och professionell expertis väger mycket inom EBP kan man tänka sig att klientens önskemål eventuellt skulle kunna gå emot vad evidensen och den professionellas expertis säger. Det som skulle kunna ske inom EBP är att "den professionella vet bäst" utifrån evidens och därmed kan klientens önskemål hamna i skymundan.

Samtidigt syftar EBP till att det sociala arbetet ska innefatta forskning och kunskap i arbetet för att man ska kunna bygga vidare på kunskap och utveckla nya effektiva- och gynnsamma metoder/insatser. Socialstyrelsen (2020) beskriver i deras evidensbaserade modell hur arbetet ska utgöra en balans och

vara sammanlänkad med dessa tre delar. Detta innebär att i det brottsförebyggande arbetet samt inom EBP behöver de professionella aktörerna ta hänsyn till olika kontextuella omständigheter för att skapa en balans. Då ungdomsbrottslighet kan innefatta en komplex process där varje fall kan vara sig olik är det viktigt att man med varje ungdom tar hänsyn till hans önskemål och omständigheter. Här menar forskning att kunskap om risk- och skyddsfaktorer är av vikt samt sociala orsaker bakom brottsligheten (Brottsförebyggande råder 2003; Sarnecki 2015). Trots att forskning och kunskap utgör en viktig del i det sociala arbetet, innefattar det ett arbete med människor som är viktigt att ta hänsyn till.

Evidensbaserad praktik som arbetsätt

EBP som arbetsätt går att finna i de olika aktörernas metoder och uppdrag. Detta går att tolka och analysera utifrån polisens arbetsmetod, Problemororienterat polisarbete (POP). Inom POP framkommer det inslag av utvärdering, där polisen noggrant utvärderar effekten av deras vidtagna åtgärder. Detta görs för att de sedan ska kunna sprida resultaten till andra polismyndigheter och bygga upp en kunskapsbas som kan användas i arbetet (Brottsförebyggande rådet 2016). Här går det att förstå vikten av hur en reflektion och uppföljning samt dokumentation kan leda till en kunskapsdelning andra kan ta del av. Inom EBP som arbetsätt arbetar man mycket med kunskapspridning och kollektiv kunskap (Freij 2012). Detta innebär att man utvärderar och dokumenterar vilken effekt insatser ger för att sedan sprida kunskapen och skapa en grund av beprövad erfarenhet (ibid.). Denna arbetsmetod visar inslag av EBP där man värdesätter kunskapen om effekter kring åtgärder och dess betydelse för att kunna sprida kunskap för vidare användning i arbetet.

Socialstyrelsen och Brå som myndigheter utgör ett kunskapsstöd till andra myndigheter/verksamheter som arbetar brottsförebyggande. Både Socialstyrelsen och Brå bedriver forskning och inhämtar kunskap samt sprider kunskap. Socialstyrelsen arbetar mycket med att samla in, analysera, sammanställa och sedan sprida kunskap. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) arbetar med att utveckla metoder och arbetsätt i socialt arbete, detta gör dem dels genom att utvärdera effekterna av socialtjänstens insatser. Brå arbetar mer med att utveckla kunskapen inom kriminalpolitiken och skapar förutsättningar för att den ska kunna appliceras i det praktiska brottsförebyggande arbetet, det som även kallas för *critical appraisal*. Även här går det att se inslag av EBP då mycket av dessa myndigheters roll går ut på att sprida evidens som sedan ska tillämpas i praktiken. Inom EBP läggs även mycket fokus på dokumentation och utvärdering av insatser för att kunna förstå dess effekter (Oscarsson 2009) vilket går att finna i både Socialstyrelsens och Brås arbetsätt.

Det har tidigare presenterats i studien hur Socialtjänsten använder sig av ett arbetssätt och metoder som till viss del bygger på forskning om social brottsprevention där de arbetar inom olika nivåer, på en selektiv- och indikerad nivå. Forskning om hur man kan arbeta brottsförebyggande på den selektiva nivån visar ett arbetssätt där socialtjänsten använder insatser för de barn och unga de anser har exponerats för riskfaktorer. Här har de valt en arbetsmetod som bygger på forskning och kunskap om risk- och skyddsfaktorer där de vill ingripa och arbeta förebyggande med de unga som i ett tidigt stadiet visar tecken på en ogynnsam utveckling. På den indikerade nivån kan man se hur socialtjänsten arbetar med insatser för barn och unga som redan är brottsligt aktiva där man framför allt vill förebygga en fortsatt brottslighet.

Socialstyrelsen har tagit fram en handbok som bland annat riktar sig till de i socialtjänsten som fungerar som ett kunskapsstöd i syfte till att stödja dem i sitt arbete. Det går att se hur socialtjänstens arbete utformas av evidens då mycket av deras arbetssätt och metoder grundar sig i exempelvis vägledning och allmänna råd som kommer från Socialstyrelsen. Dessa handböcker eller skrifter är då skapta utifrån vad exempelvis forskning visar om risk- och skyddsfaktorer och social brottsprevention vilket i sin tur utformar deras arbetssätt. Därav går det att förstå kopplingen mellan forskarsamhället och det sociala arbetet samt hur olika arbetssätt inom EBP utformas utifrån det underlag forskning tar fram.

6.2. Analys utifrån samverkan

Samverkans karaktär

Genom studiens gång återkommer samverkan och dess roll i det förebyggande arbetet. Teorin om samverkan tyder på att det kan ske en samverkan på ett formell plan. Detta innefattar en samverkan mellan organisationer med ett uttalat syfte där ett arbete utförs tillsammans (Lindberg 2009). De aktörer som framkommer i denna studie visar en samverkan där syftet grundar sig i att tillsammans arbeta förebyggande mot ungdomsbrottslighet. Samverkansteorin beskriver även hur det finns olika förklaringar till varför organisationer samverkar. En förklaring kan vara ett det finns en funktionell aspekt, organisationer behöver handskas med komplexa processer och för att kunna göra detta behöver de samverka, det finns därmed en efterfrågan på samverkan (Lindberg 2009). Detta eftersom de olika aktörerna har avgränsade uppdrag, uppgifter och tillgång till kunskap vilket kan skapa svårigheter i att arbeta på egen hand för att hantera komplexiteten i arbetet mot ungdomsbrottslighet.

Regeringen har tidigare påtalat vikten av att samverka mellan berörda aktörer, exempelvis polis, socialtjänst och skola (Brottsförebyggande rådet 2012). Det framkom även en betoning i det nationella brottsförebyggande programmet Regeringen presenterade, på hur samverkan mellan aktörer behöver utvecklas (Regeringen 2016). Det som går att förstå är hur samverkan sker på ett formellt plan, med en funktionell aspekt och där efterfrågan på samverkan uttalas i det brottsförebyggande arbetet. Den tidigare forskningen har även visat hur samverkan är viktig för det förebyggande arbetet. När samverkan sker kan det förse aktörer med kontakter, nätverk och framförallt ett kunskapsutbyte (Antilla 2013). Detta kunskapsutbyte vid samverkan skapar förutsättningar för aktörer att dra lärdomar av varandra och sedan kunna tillämpa kunskapen i praktiken (Dellgran & Höjer 2013).

Samverkansteorin menar att samverkan behövs då vissa aktörer kan ha begränsad tillgång till kunskap i vissa komplexa processer. Detta kan då visa hur samverkan mellan aktörer kan bidra till en förstärkt kunskapsbas då de alla kompletterar varandra med deras expertis. Detta går att se i arbetet inom SIG där socialtjänst, polis och skola samverkar för att arbeta mot ungdomsbrottsligheten. Detta med en bedömning av regeringen där dessa myndigheter tillsammans skulle bilda SIG eftersom man ansåg att samverkan är en förutsättning för att motverka brottslighet (Socialstyrelsen 2012).

Mekanismer i samverkan

Trots att det har uttalats en stark betoning på samverkan mellan aktörer inom det brottsförebyggande arbetet menar samverkansteorin att beroende på hur samverkan sker kan det skapas både positiva och negativa påföljder i arbetet. Detta förklarar samverkansteorin som mekanismer i samverkan. Mekanismer skapar en orsak och verkan effekt där mekanismerna får något att hända (Danermark och Germundsson 2013). Detta går att analysera och förstå när aktörer samverkar med varandra men exempelvis brister i informationsutbytet blir *informationsutbytet* en motverkande mekanism som kan försvåra arbetet. Detta kan vara för att olika aktörer inte utbyter relevant eller viktig information, som då kan leda till man förlorar den positiva aspekten av att samverka. Därmed kan man tolka detta som att samverkan inte endast är en förutsättning för ett effektivare arbete mot ungdomsbrottslighet, utan det handlar även om *hur* denna samverkan sker. Man kan tänka sig att en samverkan mellan polis och socialtjänst där motverkande mekanismer förekommer kan göra arbetet svårare och kanske till och med motverka samverkans syfte.

En annan mekanism som kan skapa en positiv påföljd för det brottsförebyggande arbetet går att se i vad den tidigare forskningen beskriver som en kontinuerlig och regelbunden samverkan. Här blir *kontinuitet*

en mekanism som driver samverkan i en positiv riktning. Detta för att tidigare forskning menar att en kontinuitet av de som ingår i samverkansgruppen bidrar till skapandet av goda relationer mellan aktörerna vilket i sin tur kan underlätta samarbetet. Om samverkan är välfungerande mellan aktörerna kan det generera goda resultat för genomförandet av planerade insatser. Utifrån teorin om samverkan och dess mekanismer kan man förstå hur det spelar en roll i att samverkan ska fungera. Därav går det att förstå att det inte enbart krävs att aktörer samverkar med varandra, utan arbetet inom samverkan även måste fungera väl.

7. Diskussion

I detta avsnitt kommer en diskussion om resultatet att presenteras utifrån studiens syfte och frågeställningar. Den första diskussionsdelen kommer att innefatta en resultatdiskussion där vi lyfter fram en central del i kopplingen mellan forskning och praktik. Detta följs av en diskussion kring den evidensbaserade praktiken och samverkan inom det sociala arbetet. Detta kommer sedan följas av en slutsatsdel och avsnittet avslutas med en diskussion kring förslag på vidare forskning.

7.1. Resultatdiskussion

Forskning och praktik

Det övergripande syftet med studien har varit att undersöka kunskapsläget gällande forskning kring det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet och vilken roll forskningen har i det förebyggande arbetet. I den politiska debatten kring ungdomsbrottslighet lades det en betoning på att det förebyggande arbetet behöver bedrivas och bygga på forskning. Det har numera även ställts högre krav och förväntningar på att man inom det sociala arbetet behöver arbeta med metoder och insatser som har inslag av forskning, utvärdering och uppföljning vilket ska skapa förutsättningar för att det sociala arbetet ska vara av god kvalitet samt vara kunskapsbaserat. Det nationella brottsförebyggande programmet Regeringen presenterade år 2017, *Tillsammans mot brott*, hade även som syfte att det brottsförebyggande arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat samt att samverkan mellan verksamma aktörer ska utvecklas.

Det som därmed har gått att se i studien är hur framförallt aktörer som polis och socialtjänst utvecklat metoder och arbetssätt som bygger på forskning. I det polisiära arbetet använder de sig av en arbetsmodell, problemorienterat polisarbete (POP), som grundar sig på forskning om den situationella brottspreventionen som handlar om att förebygga brott som är riktade mot specifika problem. Inom socialtjänsten använder de även sig av metoder och insatser som grundar sig på forskning, men även utvärdering och uppföljning av insatserna. Här arbetar socialtjänsten framförallt med en social brottsprevention där de vill arbeta med åtgärder som ska förändra ungdomars brottsbenägenhet och normbrytande beteenden. Forskning samt politiker menar att samverkan är viktig eftersom arbetet mot ungdomsbrottslighet består av komplexa processer, därav är kunskapsutbyte och stöd av olika aktörer en väsentlig del för att kunna arbeta preventivt. Med tanke på de höga förväntningarna, krav och politiska

beslut går det att förstå hur dessa samhällsaktörer anammar ett mer kunskapsbaserat arbetssätt i praktiken.

Man kan se hur det praktiska arbetet har utvecklats där det i nutid krävs mer användning av forskning och kunskap som ska genomsyra arbetet. Det ställs allt mer krav, dels inom kriminalpolitiken, men även inom det sociala arbetet. Detta innebär att centrala aktörer som arbetar förebyggande mot ungdomsbrottslighet behöver använda sig av och visa arbetssätt som grundar sig på bästa tillgängliga kunskap. Detta går att diskutera och förstå hur dessa aktörer inom det brottsförebyggande arbetet numera behöver ha belägg på vilka metoder eller insatser de använder sig av i det praktiska arbetet. Detta innebär en vetenskaplig säkring i professionella arbetet. En god aspekt med detta är att de metoder, arbetssätt och insatser som används i det brottsförebyggande arbetet vilar på forskning vilket medför en trygghet i att arbetet är beprövat.

Då den evidensbaserade praktiken lägger vikt på den externa evidensen och hur forskning bör användas i praktiken kan man diskutera hur tidigare forskning påpekar skolans möjligheter till att arbeta förebyggande mot ungdomsbrottslighet. Resultatet visar hur skolan är en plats med stor potential för att kunna förebygga ungdomsbrottslighet, däremot har de inte ett formellt uppdrag att göra det (Gottfredson et al. 2016; Socialstyrelsen 2012). I skolan har de tillgång till ungdomar regelbundet under de år de utvecklas allra mest. Här kan ett förebyggande arbete ske med fokus på skolprestationer, mobbning och gruppträck samt hur relationer med vuxna på skolan kan ge ett socialt stöd och ökad anknytning till skolan menar forskning (Gottfredson et al. 2016; Lab 2016; Theimann 2015).

Trots att forskning lyfter fram skolans roll och dess möjligheter för att arbeta förebyggande mot ungdomsbrottslighet har skolor inget formellt uppdrag i det brottsförebyggande arbetet. Det som däremot går att diskutera är trots att forskning betonar skolmiljön som den platsen med en logisk punkt för ingripande är det inte förväntat att skolan ska leda kampen mot ungdomsbrottslighet. Forskning menar att skolan behöver ytterligare resurser för att kunna sköta ett mångfacetterat arbete, som då inrymmer det brottsförebyggande arbetet. Ur en politisk aspekt går det att utläsa hur bland annat Regeringen i sitt nationella brottsförebyggande program hade som målsättning att det förebyggande arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat. Om det förebyggande arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat och forskning visar skolan som en plats med stor potential att förebygga ungdomsbrottslighet, ifrågasätter man varför skolan inte har ett formellt uppdrag att arbeta med frågan? Givetvis går det att förstå att skolan främst är en undervisande miljö med andra målsättningar. Dock kan man utgå från den sociala

brottspreventionen och tänka sig att skolor, på den universella nivån kan utveckla värdegrunder och program som har mer inslag av brottspreventiva åtgärder.

Evidensbaserad praktik inom socialt arbete

Ett annat syfte med studien var att förstå hur man arbetar i praktiken mot ungdomsbrottslighet och förstå kopplingen mellan forskning och praktik. Detta har i sin tur redogjorts med analys av resultatet utifrån den teoretiska utgångspunkten evidensbaserad praktik (EBP). Det som däremot går att diskutera vidare är de eventuella förutsättningar som finns inom EBP. Resultatet visar hur den externa evidensen inom EBP utgör den grund arbetet vilar på. Det går att se hur arbetet inom exempelvis socialtjänsten visar arbetsätt och metoder som bygger på evidens. Det som däremot är av vikt att diskutera är vilken evidens som bör prioriteras. När forskning bedrivs inom samhällsvetenskapliga områden som framförallt behandlar människor och samhällskonstruktioner kan mycket förändras över tid. Forskning som bedrevs för 50 år sedan kanske inte är lika aktuell idag, vilket skapar ett behov av ständig kontinuerlig forskning. Med tanke på att det samhällsvetenskapliga fältet är stort och stor mängd forskning bedrivs kan det medföra svårigheter i arbetet att navigera sig gällande vilken forskning som är *bäst* och vad man bör använda sig av.

För många samhällsaktörer som arbetar med ett förebyggande arbete gällande ungdomsbrottslighet finns det andra kunskapsspridande aktörer som Brottsförebyggande rådet och Socialstyrelsen, vars uppgift är att fungera som mellanhanden mellan forskningsfältet och praktiken för att sprida kunskap som går att applicera och använda i arbetet. Denna kunskapsspridning kan däremot vara mer generell och inte skapa rätt förutsättning för enskilda fall med klienter vilken kanske tvingar den professionelle att söka kunskap på annat håll. Här kan det diskuteras huruvida forskning för 10 år sedan är mer beprövad och effektiv, kontra forskning från det senaste året som inte kanske är lika beprövad. Vilken även ger en förståelse för forskningens roll inom det sociala arbetet och inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet.

Det som även går att diskutera är risken som kan ske inom EBP där professionella aktörer drivs blint av evidens och låter det styra arbetet allt för mycket. EBP skulle kunna medföra problem där den professionellas expertis och tidigare erfarenheter samt evidens utgör för stor plats inom det praktiska arbetet. Tidigare analyserades möjligheten till klientens minskade utrymme, det går dock även att diskutera hur balansen inom EBP kan svikta. I studien har kopplingen mellan forskning och praktik visat arbetsätt och metoder som polis och socialtjänst använder sig av, där forskning genomsyrar arbetet.

Däremot skulle man kunna diskutera hur pass mycket utrymme och klientperspektiv som kommer till uttryck i utformningen av dessa arbetssätt.

Inom EBP betonar man alltså hur yrkesverksamma bör vända sig till kunskap i arbetet med klienten, men samtidigt involvera klientens önskemål. Risken finns dock att yrkesverksamma istället sätter allt för stor tro på beprövade metoder och evidens som kan leda till att fokus på klientens önskemål minskar. Det finns även en risk att metoder som fått legitimitet bland andra yrkesverksamma även anses vara "rätt" metod till specifika problem, men att man som socialarbetare exempelvis missar andra viktiga kontextuella omständigheter kring klientens liv. Därav är det till stor vikt att man inte glömmer att det kan finnas komplexitet i exempelvis vissa ärenden och tar hänsyn till hela bilden och klientens perspektiv.

7.2. Slutsats

Det går att dra centrala slutsatser som upptäckts i studien. Den första slutsatsen handlar om vikten av evidens och forskning för det sociala arbetet och för att det ska kunna bedrivas kunskapsbaserat som en evidensbaserad praktik. Det går att se hur framförallt polis och socialtjänst är de inom det praktiska arbetet som arbetar kunskapsbaserat och använder forskning för att utforma arbetssätt och metoder. Det väsentliga med den externa evidensen är att den fortsätter utvecklas med att forskning fortsätter att bedrivas och här blir forskningens bidrag till det sociala arbetet av stor vikt.

En ytterligare slutsats är vikten av att behålla balansen mellan EBPs tre beståndsdelar: den professionella expertisen, vetenskaplig evidens och klientens önskemål. I analysen har det gått att utläsa eventuella förutsättningar EBP kan medföra. Detta kan innebära att evidens ibland kan väga tyngre om den professionella väljer att förlita sig på kunskap och forskning där detta kan gå före klientens önskemål. Detta innebär även att den professionellas expertis och erfarenheter även kan styra allt för mycket i arbetet, då det framförallt läggs allt mer betoning på användning av kunskap i arbetet. Detta kan skapa ett minskat utrymme för klienten om kunskap tar allt för stor plats. Däremot är forskningen fortfarande viktig för att man ska kunna utveckla effektiva metoder i det sociala arbetet som är av god kvalitet. Därav bör man i EBP skapa en balans mellan dessa delar där de professionella som arbetar med klienter tar hänsyn till deras önskemål med en användning av sin expertis och kunskap.

En annan viktig slutsats i denna studie är hur skolan behöver mer resurser och ett inriktat fokus på brottsförebyggande arbete. Resultatet har visat att forskning lyfter fram skolan som en plats med stor

potential och tillgång till ungdomarna där man kan arbeta brottsförebyggande. Det framkommer även i resultatet inom det praktiska arbetet hur skolan inte har ett formellt uppdrag och inte är de som ska leda kampen mot ungdomsbrottsligheten, för att kunna göra detta menar forskning att skolan behöver ytterligare resurser. Man betonar vikten av ett kunskapsbaserat arbetssätt i det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet, dock visar forskning indikationer på att skolan är en logisk punkt för ingripande. Trots detta riktas inte lika stort fokus inom kriminalpolitiken på skolmiljön och hur ett praktiskt förebyggande arbete kan ske där.

Den avslutande slutsatsen som går att finna genom studiens gång är hur samverkan mellan aktörer inom det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet är viktig. Detta för att ungdomsbrottslighet är en komplex process som kräver att centrala aktörer med olika ansvarsområden samverkar. I samverkan kan aktörerna förse varandra med kontakter, nätverk och framför allt det viktiga kunskapsutbytet. Detta skapar förutsättningar där aktörerna i arbetet kan dra lärdomar av varandra och förmedla kunskap, vilket bidrar till en förstärkt kunskapsbas eftersom det kompletterar varandra med sin expertis. När man arbetar kunskapsbaserat skapar man en professionell expertis inom sitt sakområde, en samverkan kan därmed skapa förutsättningar att man går ihop för att bidra med olika kunskaper för att på ett främjande sätt arbeta förebyggande mot ungdomsbrottsligheten.

7.3. Förslag på vidare forskning

Det som vi har upptäckt i denna studie är just forskningen roll för det sociala arbetet. Forskning utgör en viktig ståndpunkt då den kan bidra med en utveckling och utvärdering av metoder och insatser, vilket kan skapa bättre förutsättningar för både professionella och klienter. Det har även gått att utläsa hur det praktiska brottsförebyggande arbetet till viss del bygger sina arbetssätt på vad forskning visar. En evidensbaserad praktik kan skapa en vetenskaplig säkring av det professionella arbetet vilken i sin tur är viktigt då många samhällsproblem idag sker i komplexa processer där kunskap behövs för att förstå dess komplexitet.

Det som däremot har varit intressanta slutsatser i studien är huruvida denna kunskap styr arbetet i den riktning där klientens perspektiv hamnar i skymundan. Fokus inom den evidensbaserade praktiken har betonat hur arbetet bör utgå utifrån bästa tillgängliga kunskap, hur professionella i sitt arbete ska söka sig efter tillförlitlig kunskap samt andra välbeprövade och utvärderade metoder eller insatser. Det som däremot skulle behöva lyftas fram och forskas vidare om är klientens perspektiv inom den evidensbaserade praktiken. Huruvida forskning tar hänsyn till klientens perspektiv som bedrivs om dem.

Det skulle behöva ske vidare forskning om klienters upplevelser i mötet med exempelvis socialarbetare vars arbete sker evidensbaserat och hur de upplever deras utrymme att få insatser utifrån önskemål.

8. Referenslista

8.1. Litteratur

Ander, B. (2005). Att komma för tidigt - förebyggande ungdomsarbete I: Ander, B. Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti, A. (red.) *Möten i mellanrummet, socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Gothia: Stockholm. S. 13 - 23.

Andersson, M (2005). Trötta fötter och svåra frågor - uppsökande bland ungdomar I: Ander, B. Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti, A. (red.) *Möten i mellanrummet, socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Gothia: Stockholm. S. 46 - 68

Anttila, S. (2013). Metaanalys — om sammanvägning av forskningsresultat I: Blom, B., Morén, S., Nygren, L. (red.) *Kunskap i socialt arbete. Om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur. S. 112- 128.

Bergmark, A., Bergmark, Å. & Lundström, T. (2011). *Evidensbaserat socialt arbete – teori, kritik, praktik*. Stockholm: Natur & kultur.

Blom, B., Morén, S., Nygren, L. (2013). Kunskapens villkor och användning i socialt arbete I: Blom, B., Morén, S., Nygren, L. (red.) *Kunskap i socialt arbete. Om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur. S. 17- 30.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber

Bushway, S.D. & Reuter, P. (2002). Labor markets and crime risk factors I: Farrington, D.P.,

MacKenzie, D.L. Sherman, L.W. & Welsh, B.C. (red.) *Evidence-based crime prevention*. New York: Routledge. S. 198 - 240.

Börjeson, B. & Börjeson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. Stockholm: Liber

- Dellgran, P. & Höjer, S. (2013). Kunskapsbildning som praktik och politik — om socialt arbete som forskningsämne I: Blom, B., Morén, S., Nygren, L. (red.) *Kunskap i socialt arbete. Om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur. S. 98- 111.
- Danermark, B. (2013). Socialt arbete och kunskap — tre metateoretiska mönster I: Blom, B., Morén, S., Nygren, L. (red.) *Kunskap i socialt arbete. Om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur. S. 32 - 47.
- Danermark, B. & Germundsson, P. (2013). Att studera samverkan i ett interaktionistiskt perspektiv I: Axelsson, R. & Axelsson, S.B. (red.) *Om samverkan, för utveckling av hälsa och välfärd*. Lund: Studentlitteratur. S. 329 - 344.
- Eck, J.E. (2002). Preventing crime at places I: Farrington, D.P., MacKenzie, D.L. Sherman, L.W. & Welsh, B.C. (red.) *Evidence-based crime prevention*. New York: Routledge. S. 241 - 294.
- Estrada, F. & Flyghed, J. (2017). Inledning I: Estrada, F. & Flyghed, J (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. S. 13- 24.
- Estrada, F. (2017). Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur I: Estrada, F. & Flyghed, J (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur. S. 27- 62.
- Freij, B. (2012). *Evidens i praktiken - grundbok i evidensbaserat socialt arbete*. Stockholm: Gothia förlag.
- Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturoversikt I: Friberg, F. (red.) *Dags för uppsats, vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur. S. 141 - 152.
- Friberg, F. (2017). Att utforma ett examensarbete I: Friberg, F. (red.) *Dags för uppsats, vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur. S. 83-96.
- Friberg, F. (2017). Tankeprocessen under examensarbetet I: Friberg, F. (red.) *Dags för uppsats, vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur. S. 37 - 48.

- Gottfredson, D.C., Njaka, S.S. & Wilson, D.B. (2002). School-based crime prevention I: Farrington, D.P., MacKenzie, D.L. Sherman, L.W. & Welsh, B.C. (red.) *Evidence-based crime prevention*. New York: Routledge. S. 56 - 164.
- Hoshi, A. & Welsh B.C. (2002). Communities and crime prevention I: Farrington, D.P., MacKenzie, D.L. Sherman, L.W. & Welsh, B.C. (red.) *Evidence-based crime prevention*. New York: Routledge. S. 165 - 197.
- Jordevik, K. & Hällgren, C. (2005). Samverkan för ungdomars skull - bra, men inte helt enkelt I: Ander, B. Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti, A. (red.) *Möten i mellanrummet, socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Gothia: Stockholm. S. 165 - 182.
- Lab, S.P. (2016). *Crime prevention, approaches, practices and evaluations*. New York: Taylor & Francis.
- Lindberg, K. (2009). *Samverkan*. Malmö: Liber
- Molin, P. (2005). Arbeta med allt annat än droger - drogförebyggande arbete med ungdomar I: Ander, B. Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti, A. (red.) *Möten i mellanrummet, socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Gothia: Stockholm. S. 104 - 113.
- Molin, P. (2005). Med lagen på sin sida - det förebyggande arbetet enligt lagboken I: Ander, B. Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti, A. (red.) *Möten i mellanrummet, socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Gothia: Stockholm. S. 152 - 164.
- Oscarsson, Lars (2009). *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten: en introduktion för praktiker, chefer, politiker och studenter*. Stockholm: SKL Kommentus
- Sarnecki, J. (2015). *Introduktion till kriminologi. 2, Straff och prevention*. Lund: Studentlitteratur.
- Segesten, K. (2017). Användbara texter I: Friberg, F. (red.) *Dags för uppsats, vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur S. 49 - 58.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Östlundh, L. (2017) Informationssökning I: I: Friberg, F. (red.) *Dags för uppsats, vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. Lund: Studentlitteratur. S. 59 - 82.

8.2. Internet

Brottsförebyggande rådet. (2003). *Brottsförebyggande insatser i utsatta områden. En studie av storstadsarbetet*.

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800014820/1371914730114/2003_brottsforebyggande_insatser_i_utsatta_omraden.pdf

[Hämtad 2020-04-17]

Brottsförebyggande rådet. (2009). *Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling*.

https://www.bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b2980001575/1371914736934/2009_orsa [Hämtad

2020-04-17]

Brottsförebyggande rådet. (2012). *Att motverka kriminalitet genom samverkan - Studie av Social insatsgrupp i Linköping*.

https://www.bra.se/download/18.37179ae158196cb1728b25e/1495110134092/2013_0285_Att%20motverka%20kriminalitet%20genom%20samverkan.%20Studie%20av%20social%20insatsgrupp%20i%20Linköping.pdf

[Hämtad 2020-04-21]

Brottsförebyggande rådet. (2020). *Om Brå*.

<https://www.bra.se/om-bra.html>

[Hämtad 2020-04-20]

FoU primärvård. (2018). *Anvisningar för litteraturstudie kurs Vetenskapligt Förhållningssätt*.

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/95c87810-f3e4-4b07-ba7f-41b7c9e9dc31/Anvisningar%20f%C3%B6r%20litteraturstudie%20VF%202018%20f%C3%B6rdjupningsarbete.pdf?a=false&guest=true>

[Hämtad 2020-04-23]

Regeringen. (2017). *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program*.
<https://www.regeringen.se/49550c/contentassets/d0b212f61d0d49828e5e257f47e892ad/tillsammans-mot-brott---ett-nationellt-brottsforebyggande-program-skr.-201617126>
[Hämtad 2020-04-14]

Socialstyrelsen. (2012). *Samverkan i sociala insatsgrupper – vägledning för lokalt arbete i syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga*.
<http://polisen.azurewebsites.net/wp-content/uploads/2013/07/Sociala-insatsgrupper.pdf>
[Hämtad 2020-04-20]

Socialstyrelsen. (2020). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende. Kunskapsstöd för socialtjänsten*.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2020-2-6597.pdf>
[Hämtad 2020-04-21]

Socialstyrelsen. (2020). *Barn och unga som begår brott. Handbok för socialtjänsten*.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-2-6577.pdf>
[Hämtad 2020-04-21]

Socialstyrelsen. (2020). *Att arbeta evidensbaserat*.
<https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/arbete-evidensbaserat/>
[Hämtad 2020-04-20]

Statens offentliga utredningar. (2008). *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren* (SOU 2008:18). Stockholm: Regeringskansliet
<https://www.regeringen.se/49b6a8/contentassets/c33ab37b7bcc4512a1d07992ddfad267/evidensbaserad-praktik-inom-socialtjansten---till-nytta-for-brukaren-sou-200818>
[Hämtad 2020-04-20]

8.3. Vetenskapliga artiklar

Abdullah, N.H., Bistamam, M.N., Kee, P., Jais, S.M., Rani, N.H.M. & Shahadan, M.A. (2019). *Prediction of Crime Risk Behavior among Early Adolescents*. Indian Journal of Public Health Research & Development, 10(10) s. 2497 - 2502.

Evenepoel, A., Görge, T., Kraus, B. & Taefi, A. (2013). *Prevention of Juvenile Crime and Deviance: Adolescents' and Experts' Views in an International Perspective*. Journal of Criminal Justice and Security, 15(4) s. 531–550.

Levälahti, J. (2007). *Sociala nätverk och socialt stöd i återhämtningsprocessen från alkoholmissbruk*. Nordisk Alkohol- & Narkotikatidskrift 24. S. 23 - 34.

Theimann, M. (2015). *School as a space of socialization and prevention*. European Journal of Criminology, 13(1) s. 67–91.

Welsh, B.C., Zane, S.N. & Zimmerman, G.M. (2018). *The Centrality of Theory in Modern Day Crime Prevention: Developments, Challenges, and Opportunities*. Justice Quarterly, 35(1) s. 139-161.

8.4. Författningar och lagar

Brottsbalken (1962:700).

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700

[Hämtad 2020-04-30]

Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52)

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-199052-med-sarskilda-bestammelser-om-var_d_sfs-1990-52

[Hämtad 2020-04-17]

Skollag (2010:800).

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

[Hämtad 2020-04-15]

Socialtjänstlag (2001:453).

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

[Hämtad 2020-04-17]